

ОСНОВНА ШКОЛА

„Бранко Радичевић“
Прибој

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕРИОД 2026/2027–2029/2030.

Јун, 2026. године

Прибој

Садржај

ЛИЧНА КАРТА ОШ „БРАНКО РАДИЧЕВИЋ“ ПРИБОЈ	4
ОПШТИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ	4
МИСИЈА.....	4
ВИЗИЈА	4
ПОЛАЗНЕ ПРАВНЕ ОСНОВЕ ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	5
НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	7
ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	7
ЦИЉЕВИ, ИСХОДИ И СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	8
Исходи образовања и васпитања	9
Стандарди образовања и васпитања.....	9
КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И ОПШТЕ/СПЕЦИФИЧНЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	10
Кључне компетенције за целоживотно учење	10
Опште међупредметне компетенције	11
Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције	11
НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА	11
ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ.....	12
ТАБЕЛА ПЛАНА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ПЕРИОД ОД 2026 ДО 2030. ГОДИНЕ	12
ТАБЕЛА ПЛАНА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ПЕРИОД ОД 2026. ДО 2030. ГОДИНЕ	13
Програм обавезних и изборних предмета	14
ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ, ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА, ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ И АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА ЗА УЧЕНИКЕ 1. ЦИКЛУСА	15
ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ, ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА, ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ И АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА ЗА УЧЕНИКЕ 2. ЦИКЛУСА	15
ПРОГРАМ ДОДАТНЕ, ДОПУНСКЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ	16
ДОДАТНА НАСТАВА	16
ПРИПРЕМНА НАСТАВА.....	16
ДОПУНСКА НАСТАВА	17
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	17
Први циклус.....	17
Други циклус.....	18
ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	19
ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ	20

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНеМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА.....	22
Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања	22
Превентивне активности.....	23
Интервентне активности	27
ДРУШТВЕНО-КОРИСТАН И ХУМАНИТАРНИ РАД	35
ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ	36
ОПШТИ ПОЈМОВИ	36
ИНТЕРВЕНЦИЈА	42
ПОСТУПАЊЕ ШКОЛЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА УЧЕНИКА	43
ПОСТУПАЊЕ ШКОЛЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА ЗАПОСЛЕНОГ ПРЕМА УЧЕНИКУ	45
План мера за појединачног ученика током процеса десегрегације	47
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ТРГОВИНЕ ЉУДИМА	48
Програм превенције других облика ризичног понашања	49
ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	51
ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	54
ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА	57
ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА.....	58
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	61
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	63
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ.....	66
ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА, НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	69
ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	70
II	73
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА	73
КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД.....	73
ПРОГРАМ ПОСТУПАЊЕ УСТАНОВЕ У ОДГОВОРУ НА КРИЗНИ.....	74
ДОГАЂАЈ	74
ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА КРИЗНЕ ДОГАЂАЈЕ	76
ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ ЗА ПОЛАГАЊЕ ЗАВРШНОГ ИСПИТА.....	93
ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА	95
ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРОЦЕСУ УЧЕЊА ЗА ДЕЦУ СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА, ТАЛЕНТИМА	96
Општи циљеви ИОП-а 3.....	96
Програм транзиције	99
КОМПЕЗАТОРНИ ПРОГРАМ ЗА ПОДРШКУ УЧЕНИЦИМА ИЗ ОСЕТЉИВИХ ГРУПА.....	104
КОМПЕНЗАТОРНИ ПРОГРАМ ЗА ПОДРШКУ УЧЕНИЦИМА КОЈИ СПОРИЈЕ НАПРЕДУЈУ У УЧЕЊУ	106

Програм прилагођавања школском животу – адаптација новопридошлих ученика.....	107
Програм стручног усавршавања наставника, стручних сарадника и директора	108
ПРОГРАМ УВОЂЕЊА ПРИПРАВНИКА У ПОСАО	111
Програм безбедности и здравља на раду	111
ПРОДУЖЕНИ БОРАВАК	113
Програм школског маркетинга	115
ПРАЋЕЊЕ ОСТАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	115

ЛИЧНА КАРТА ОШ „БРАНКО РАДИЧЕВИЋ“ ПРИБОЈ

Наша школа је најстарија школа у граду , а њени високи образовни и васпитни критеријуми почивају на традиционалним вредностима и иновацијама 21. века .

ОПШТИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ

Основна школа	Бранко Радичевић- Прибој
Адреса	12.јануар 104
Телефон	033/2445-437
Е-mail	osbrpb@gmail.com
Веб сајт	https://www.bradicevicpb.edu.rs
Број ученика у школи	274
Број одељења	16
Број наставника	35
Директор школе	Зоран Танасковић
Председник школског одбора	Драгана Новковић
Председник Савета родитеља	Драгана Ћирковић

МИСИЈА

Основна мисија наше школе је квалитетан образовно васпитни рад који подстиче и уважава индивидуални развој ученика и наставника, развија код њих свест о сопственим правима и одговорностима коју она носе, и неговање међусобног разумевања, хуманости и толеранције. Школа пружа ученицима свих узраста актуелна, трајна и функционална знања у складу са захтевима савременог доба.

ВИЗИЈА

Желимо да креирамо школу по мери ученика, наставника и родитеља у којој је настава савремена, ефикасна, квалитетна и добро организована, а деца успешна и задовољна и све различитости се уважавају. Савременим приступом настави и учењу, али са основама традиционалног које је наша одлика, ученике ћемо припремати за учење и живот у савременом свету.

ПОЛАЗНЕ ПРАВНЕ ОСНОВЕ ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Приликом израде Школског програма користили су се следећи документи:

1. Закон о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 (др. закон), 27/2018(др. закон), 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023, 19/2025)
2. Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 (др. закон), 10/2019, 129/2021, 129/2021 (др. закон), 92/2023, 19/2025)
3. Правилник о стандардима образовних постигнућа за крај првог циклуса основног образовања и за крај основног образовања (“Службени гласник РС”, бр. 104/2024);
4. Правилник о програму завршног испита у основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 1/2011-1, 1/2012-1, 1/2014-1, 12/2014-1, 2/2018-1, 3/2021-54, 14/2022-49, 4/2023-1, 5/2023-5 (исправка)
5. Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС- Просветни гласник“, бр. 10/2017, 12/2018, 15/2018, 18/2018, 1/2019, 2/2020, 16/2022, 1/2023-79 (исправка), 13/2023, 14/2023, 11/2024)
6. Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС- Просветни гласник“, бр. 15/2018, 18/2018, 3/2019, 3/2020, 6/2020, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 3/2024)
7. Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр. 18/2018, 13/2023)
8. Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања: („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 16/2018, 3/2019, 5/2021, 13/2023)
9. Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019, 1/2020, 6/2020, 7/2022, 13/2023)
10. Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019, 6/2020, 7/2021, 1/2023, 13/2023)
11. Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019, 1/2020, 6/2020, 8/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023)
13. Правилник о наставном плану и програму Верска настава за основну школу (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/2001, 23/2004, 9/2005, 2/2008, 7/2008, 11/2016);
14. Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Службени гласник РС“, бр. 30/2019);
15. Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр 5/2019, 16/2020);
16. Правилник о условима и поступку напредовања ученика основне школе ("Службени гласник РС", бр. 47/94);
17. Правилник о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 2/92 и 2/2000);
18. Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС“, број 22/05, 51/08, 88/2015, 105/2015, 48/2016, 9/2022);
19. Закон о уџбеницима (“Службени гласник РС”, бр. 27/2018, 92/2023);
20. Правилник о стандардима квалитета уџбеника и упутство о њиховој употреби (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 42/2016, 45/2018);
21. Правилник о плану уџбеника (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 9/2016-161, 10/2016-276 (исправка), 10/2017, 11/2019, 7/2021);
22. Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 3/2021)

23. Правилник о изменама Правилника о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 11/12, 15/13, 2/16, 10/16, 11/16, 2/17, 3/17, 13/18, 11/19, 2/20, 8/20, 16/20, 19/20, 3/21, 4/21, 7/21, 18/21, 1/22, 2/22, 5/22, 6/22, 10/22, 7/2023);
24. Правилник о степену и врсти образовања наставника који изводе образовно васпитни рад из изборних предмета у основној школи (“Службени гласник РС - Просветни гласник”, 11/12, 15/13, 10/16, 11/16, 2/17, 11/17, 16/20, 3/21, 7/23);
25. Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС“, бр.109/2021);
26. Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/12 и 6/2021);
27. Правилник о стандардима квалитета рада установе („Службени гласник РС“, бр. 14/2018, 1/2024);
28. Правилник о вредновању квалитета рада установе (“Сл. гласник РС”, бр. 10/2019)
29. Правилник о стандардима компетенција директора установа образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 38/13);
30. Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 10/2024);
31. Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, бр. 11/2024);
32. Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС“, бр. 65/18);
33. Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада („Службени гласник РС“, бр. 10/24);
34. Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, бр. 74/18);
35. Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Службени гласник РС“, бр. 80/18);
36. Правилник о ближим условима за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновање наставе на даљину у основној школи („Службени гласник РС“, бр. 74/18);
37. Правилник о начину организовања наставе за ученике који су на дужем кућном и болничком лечењу („Службени гласник РС“, бр. 66/18);
38. Упутство за доношење општег акта о заштити и безбедности деце и ученика у установама образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 67/22)
39. Стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године (“Службени гласник РС”, број 63 од 23. јуна 2021.)
40. Национална стратегија за младе за период од 2015. до 2025.г. („Службени гласник РС“, бр. 22/2015)
41. Оквир дигиталних компетенција – Наставник за дигитално доба 2019. Министарство просвете, науке и технолошког развоја, 2019.
42. Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа
43. Безбедност и здравље на раду - Акт школе бр.611 од 22.12.2025.
44. Препоруке за планирање образовно-васпитног рада у складу са новим програмима наставе и учења за основно образовање и васпитање (Упутство Министарства просвете, науке и технолошког развоја, бр. 1272/2018 од 9.7.2018. године)
45. Школски развојни план за период 2024. до 2029. године
46. Резултати добијени процесом самовредновања
47. Статут школе

48. Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019, 2/2020, 6/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 4/2024)

НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм утемељен је на начелима:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавања узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Циљ израде Школског програма првенствено је у томе да обухвати све садржаје, процесе и активности умерене на остваривање циљева (исхода) образовања. Овај документ уважава и поштује све учеснике у образовном процесу, као и личност, лична својства, узрасне и развојне карактеристике ученика. Он уграђује у процес образовања и васпитања потребе ученика и родитеља, потребе локалне заједнице, и труди се да све то усклади са потенцијалима школе. За квалитет образовања треба да буду одговорни не само наставници и школа, већ и сви остали заинтересовани актери–родитељи, као и локална заједница.

Школски програм је документ на основу којег се остварује развојни план и укупан образовноваспитни рад у школи и представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира и реализује свој рад.

Овај документ:

- обезбеђује остваривање наставних планова и програма и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе;
- омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно старатеља у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика;
- доноси се на основу наставног плана и програма у складу са Законом;
- поједини делови школског програма иновирају се у току његовог остваривања.

ЦИЉЕВИ, ИСХОДИ И СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Основни циљеви образовања и васпитања су:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју детета, ученика и одраслог;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање позитивних људских вредности;
- 13) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљеви програма образовања и васпитања јесу постизање квалитетног образовања и васпитања, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву, као и развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Исходи образовања и васпитања

Исходи образовања и васпитања су јасни искази о томе шта се од ученика очекује да зна, разуме и да је способан да покаже, односно уради након завршеног одговарајућег нивоа образовања и васпитања. Исходи образовања и васпитања су основа за планирање, праћење и вредновање образовања и васпитања.

Исходи образовања и васпитања представљају способност ученика да:

- 1) изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
- 2) прикупља, анализира, организује и критички процењује информације;
- 3) користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
- 4) ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животної средини;
- 5) ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
- 6) зна како да учи;
- 7) уме да разликује чињенице од интерпретација;
- 8) примењује математичко мишљење и знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;
- 9) поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;
- 10) одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
- 11) ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
- 12) покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
- 13) остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
- 14) схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изоловани;
- 15) има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.

Остваривање исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања и васпитања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Стандарди образовања и васпитања

Стандарди образовања и васпитања представљају скуп норми на основу којих се врши процена квалитета у систему образовања и васпитања, и то:

- 1) стандарди образовних постигнућа ученика;
- 2) стандарди квалитета рада установе;
- 3) стандарди квалитета уџбеника;
- 4) стандарди компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника;
- 5) стандарди компетенција директора;
- 6) стандарди компетенција секретара установе;
- 7) стандарди квалификација.

Стандарди образовних постигнућа ученика објављени су у Правилнику о стандардима образовних постигнућа за крај првог циклуса основног образовања и за крај основног образовања ("Службени гласник РС", број 104 од 25. децембра 2024.).

Овим правилником утврђују се стандарди образовних постигнућа за предмете, и то:
I за крај првог циклуса основног образовања:

- (1) Српски језик;
- (2) Математика;
- (3) Природа и друштво;

II за крај основног образовања:

- (1) Српски језик и књижевност;
- (2) Математика;
- (3) Биологија;
- (4) Физика;
- (5) Хемија;
- (6) Географија;
- (7) Историја;
- (8) Физичко и здравствено образовање;
- (9) Музичка култура;
- (10) Ликовна култура;
- (11) Информатика и рачунарство;
- (12) Техника и технологија;
- (13) Страни језици – први страни језик;
- (14) Страни језици – други страни језик.

КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И ОПШТЕ/СПЕЦИФИЧНЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Кључне компетенције за целоживотно учење

Кључне компетенције представљају скуп интегрисаних знања, вештина и ставова који су потребни сваком појединцу за лично испуњење и развој, укључивање у друштвени живот и запошљавање.

Кључне компетенције за целоживотно учење су:

- 1) комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми;
- 2) комуникација на страном језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујући вештине посредовања сумирањем, тумачењем, превођењем, парафразирањем и на друге начине, као и интеркултурално разумевање;
- 3) математичке, научне и технолошке компетенције: основно нумеричко резоновање, разумевање света природе, способност примене знања и технологије за људске потребе (медицина, транспорт, комуникације и др.);
- 4) дигитална компетенција: самопоуздано и критичко коришћење информационих и комуникационих технологија за рад, одмор и комуникацију;
- 5) учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина, примена знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално и/или у групи;
- 6) друштвене и грађанске компетенције: способност да се ефикасно и конструктивно учествује у друштвеном и радном животу и да се ангажују у активном и демократском учешћу, посебно у све разноврснијим заједницама;
- 7) осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима;

8) културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима – музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго. Компетенције из става 1. овог члана, осим оквира традиционалних школских предмета, обухватају и ангажују школска знања на припреми ученика да буду конкурентни и функционални у садашњем и будућем образовном и професионалном простору и да компетентно и активно остварују своје грађанске улоге.

Опште међупредметне компетенције

У изради програма посебно се водило рачуна о усмерености на постизање општих међупредметних компетенција:

Циљ оријентације је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији, су:

- 1) компетенција за учење;
- 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;
- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према околини;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције су објављене у *Правилнику о стандардима образовних постигнућа за крај првог циклуса основног образовања и за крај основног образовања* ("Службени гласник РС", број 104 од 25. децембра 2024.).

НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА

У школи се реализује **школски програм** основног образовања и васпитања у трајању од 8 година, подељених у два циклуса:

- први који обухвата узраст од првог до четвртог разреда и
- други који обухвата узраст од петог до осмог разреда.

У школи постоји и **индивидуални образовни план** и то за:

- ученике којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, и
- ученике који постижу резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа.

Школски програм израђен је за период од четири године, 2026-2030. године.

По потреби се доносе измене и додаци Школском програму у виду Анекса школског програма.

ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ

Програм се реализује на српском језику и ћириличном писму. Сви ученици похађају наставу на српском језику, тако да је у програмима наставе и учења изостављен српски као нематерњи језик.

ТАБЕЛА ПЛАНА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ПЕРИОД ОД 2026 ДО 2030. ГОДИНЕ

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГ И РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
5.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8.	Физичко и Здрав. васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
9.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	-	-
УКУПНО: А		20	720	21	756	21	756	20	720
Редни број	Б. ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ И								
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ¹	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: Б		1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А+Б		21	756	22	792	22	792	21	756
Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни предмети									
Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21	756	22	792	22	792	22	792
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36

3.	Додатна настава	-	-	-	-	1	36	1	36
4.	Настава у природи	7–10 дана		7–10 дана		7–10 дана		7–10 дана	
Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне Активности ⁴	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзије/излети	1 дан		1 дан		1 дан		1 дан	

ТАБЕЛА ПЛАНА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ПЕРИОД ОД 2026. ДО 2030. ГОДИНЕ

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10.	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
11.	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
12.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
13.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+54	2	72+54	3	108	3	102
УКУПНО: А		24	918	25	954	28	1008	28	952
Ред. бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ¹	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Други страни језик ²	2	72	2	72	2	72	2	68
УКУПНО: Б		3	108	3	108	3	108	3	102
УКУПНО: А+Б		27	1026	28	1062	31	1116	31	1054

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни предмети и активности									
Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27	1026	28	1062	31	1116	31	1054
2.	Слободне наставне активности ³	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	34
Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности ⁴	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

¹ Ученик бира један од понуђених изборних предмета,

² Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса, а то су: руски језик и немачки језик

³ Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које школа нуди.

⁴ Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

****Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.**

Програм обавезних и изборних предмета

Програм обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање детаљно је приказан у облику табела за сваки предмет и разред. Начин и поступци остваривања прописаних наставних планова и програма зависе од саме природе предмета, као и актуелног садржаја. Неки општи принципи и методе рада могле би се базирати на поступности раду у зони наредног степена развоја детета, чиме би се стимулисало његово напредовање и одржавала мотивација. Да би се ово постигло неопходна је примена диференциране и индивидуализоване

наставе, као и осталих савремених метода наставе. Ово је посебно значајно с обзиром да наша школа реализује инклузивно образовање за ученике са којима је потребна додатна образовна подршка.

Препоручене врсте активности у образовно- васпитном раду дате су уз наставне теме сваког обавезног и изборног наставног предмета, уз начине и поступке на који се остварују програми наставе и учења. Врсте примењиваних активности ће зависити од природе наставног предмета и садржаја, узрачних карактеристика ученика, као и специфичности одељења и индивидуалних особности ученика, а такође имајући у виду особности ученика са сметњама у развоју.

У циљу успешније корелације и интегрисања наставних садржаја у школи ће Стручна већа имати задатак да изврше корелацију како међу групом сродних наука тако и међусобно корелацијом између природне групе предмета, друштвене групе и вештина као и корелација са стручним већем разредне наставе.

Временска динамика одређена је индивидуалним плановима наставника, праћењем годишњег плана рада за сваки наставни предмет. Програми наставе и учења за све обавезне предмете, изборне предмете и програме активности сачињени су посебно за сваки разред и чине прилог Школског програма 2026-2030.

ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ, ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА, ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ И АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА ЗА УЧЕНИКЕ 1. ЦИКЛУСА

Разред	Линк
1. разред	https://bradicevicpb.edu.rs/wp-content/uploads/2026/06/Skolski-program-2026-2030-PRVirazred.pdf
2. разред	https://bradicevicpb.edu.rs/wp-content/uploads/2026/06/Skolski-program-2026-2030-DRUGirazred.pdf
3. разред	https://bradicevicpb.edu.rs/wp-content/uploads/2026/06/Школски-програма-2026-2030-ТРЕЋИ-разред.pdf
4. разред	https://bradicevicpb.edu.rs/wp-content/uploads/2026/06/Школски-програма-2026-2030-ЧЕТВРТИ-разред.pdf

ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ, ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА, ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ И АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА ЗА УЧЕНИКЕ 2. ЦИКЛУСА

Разред	Линк
5. разред	https://bradicevicpb.edu.rs/wp-content/uploads/2026/06/Skolski-program-2026-2030-PETirazred.pdf
6. разред	https://bradicevicpb.edu.rs/wp-content/uploads/2026/06/Skolski-program-2026-2030-SESTirazred-1.pdf
7. разред	https://bradicevicpb.edu.rs/wp-content/uploads/2026/06/Skolski-program-2026-2030-SEDMIrazred.pdf
8. разред	https://bradicevicpb.edu.rs/wp-content/uploads/2026/06/Skolski-program-2026-2030-OSMIrazred.pdf

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ, ДОПУНСКЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

Програми допунске и додатне наставе реализују се уз праћење развојних и образовних потреба ученика и прилагођавају се специфичним потребама појединачних ученика и разреда. Операционализација програма се реализује на годишњем нивоу у оквиру оперативних планова наставника.

Наставник је дужан да на почетку школске године достави број часова допунске и додатне наставе у оквиру глобалног плана. Допунска и додатна настава прате програм предмета, као потребе и интересовања ученика те се зато планирају само глобално. Током школске године наставник води евиденцију о одржаним часовима допунске и додатне наставе и присутним ученицима. На крају школске године, наставник сачињава кратак извештај о допунској и додатној настави који садржи следеће елементе: број одржаних часова допунске и додатне наставе, списка обрађених тема и број ученика који су били обухваћени наведеним облицима рада.

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатна настава организује се за ученике од III до VIII разреда који имају изнад просечне способности и/или посебна интересовања за наставу појединих предмета, односно за продубљивање и проширивање знања из свих или само појединих програмско-тематских подручја редовне наставе. Додатни рад се организује по правилу један час недељно током целе наставне године, али се интересовања ученика подстичу и другим формама рада (појачаном индивидуализацијом рада у редовној настави, давањем посебних задатака, ангажовањем у одговарајућим слободним активностима и др.). За реализацију додатне наставе задужени су предметни наставници и учитељи III разреда.

Циљ додатне наставе је да својим специфичним програмом обухвати оне ученике који постижу оптималне резултате у настави и који испољавају висок степен интересовања и способности за поједини предмет. Путем праћења и вредновања постигнућа ученика у појединим областима, програмом се утврђују садржаји додатне наставе. Истовремено циљ овог облика образовно-васпитног рада није само једноставно проширивање обима наставног садржаја већ њихово продубљивање у ширем смислу (уочавање каузалних веза и односа међу појмовима, проналажење нових, другачијих креативних решења ради активирања сазнајних потенцијала ученика).

Реализујући програм додатног рада, наставник за сваку од одабраних тема проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, пре свега оне које у највећој могућој мери активирају све потенцијале ученика, а нарочито оне који омогућавају развој креативности ученика. Током додатног рада наставник се поставља као ментор који стручно помаже рад појединца или групе: упућује и усмерава, помаже да се дође до правих решења, закључака и генерализација. У додатном раду са ученицима наставник прати и евидентира њихов развој и напредовање, усавршава утврђене програме, открива нове могућности индивидуализације рада, те врши уопштавање и примену стечених знања, умења и вештина у различитим ситуацијама.

Ученици се самостално опредељују за додатни рад. Ученик остаје укључен у додатни рад онолико времена (година) колико жели.

Специфичност додатног образовно-васпитног рада је и у диференцирању и индивидуализацији наставног процеса, а у складу са разноврсним могућностима, потребама и интересовањима ученика.

ПРИПРЕМНА НАСТАВА

Припремна настава за ученике са једном и две негативне оцене биће организована у августу пре поправног испита са по 20 часова по предмету. За ученике осмог разреда припремна настава за полагање завршног испита за упис у средње школе биће организована у току јуна, као и у току целе школске године са најмање 20 часова по предмету.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави не постижу постављене исходе учења. Обавезна је за ученике које на то упуте учитељи, предметни наставници или одељенско веће. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад. На основу претходног испитивања тешкоћа и узрока, за сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада, чијим ће се савладавањем отклонити испољени недостаци у знању, умењу и вештини ученика. Допунски рад претпоставља и специфичне облике у савладавању одређених програмских садржаја (индивидуализација наставе, предавањима с другачијим, очигледнијим примерима, посебни групни и индивидуални задаци и др.). Нарочито треба водити рачуна о одмерености захтева, као и о стимулисању ученика за показане резултате (похвале, награде, позитивна оцена).

Допунски рад организује се током целе школске године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Недељни фонд од једног часа реализује се у складу са школским календаром и распоредом часова. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе. Током даље редовне наставе треба и даље пратити напредовање и диференцирањем редовне наставе омогућити ученицима да градиво усвоје на редовним часовима.

Допунска настава биће организована за ученике који наставу похађају по ИОП-у, индивидуализованом програму и за ученике који због болести или других разлога нису успели да савладају текуће градиво. Часови ће бити реализовани кроз рад са групом ученика или индивидуални рад са учеником коме је потребно да методе учења буду посебно прилагођене.

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Први циклус

Први разред	Други разред	Трећи разред	Четврти разред
❖ Подстицање договора и сарадње	❖ Подстицање договора и сарадње, ненасилна комуникација	❖ Подстицање договора и сарадње	❖ Школа и школске обавезе
❖ Дечја права	❖ Дечја права и постицање на активну партиципацију у животу школе	❖ Дечја права	❖ Здравствено васпитање
❖ Здравствено васпитање	❖ Здравствено васпитање (превенција ,хигијена, здрава храна...)	❖ Учење учења	❖ Учење учења
❖ Чувамо природу	❖ Чувамо природу	❖ Здравствено васпитање	❖ Професионална оријентација
❖ Активно учешће у животу школе	❖ Активно учешће у животу школе	❖ Чувамо природу	❖ Развијање хуманих односа међу половима
❖ Стварање и развијање радних навика	❖ Стварање и развијање радних навика	❖ Активно учешће у животу школе	❖ Екологија , очување животне и радне средине
❖ Насиље	❖ Сазнање о себи и другима, самопоштовање и самопоуздање	❖ Стварање и развијање радних навика	❖ Слободно време
❖ Актуелне теме (у одређеној школској години)		❖ Развијање и неговање правих људских вредности	❖ Дечја права
		❖ Насиље	❖ Пубертет

	❖ Екологија, очување животне и радне средине ❖ Развијање и неговање људских вредности и хуманих односа међу половима ❖ Слободно време ❖ Насиље ❖ Актуелне теме (у одређеној школској години)	❖ Актуелне теме (у одређеној школској години)	❖ Насиље ❖ Како у петом разреду ❖ Актуелне теме (у одређеној школској години)
укупан број часова: 36	укупан број часова: 36	укупан број часова: 36	укупан број часова: 36

Други циклус

Пети разред	Шести разред	Седми разред	Осми разред
❖ Односи у одељењу, ❖ Прилагођавање ❖ Толеранција ❖ Животне вредности; ❖ Однос наставник, ученик и школа; ❖ Брига о здрављу; ❖ Предрасуде и борба против њих; ❖ Дечја права - конвенција; ❖ Како оплеменили животни и радни простор; ❖ Слободно време ❖ Еколошка свест ❖ Насиље ❖ Бонтон	❖ Уређење односа у одељењу; ❖ Правилна комуникација; ❖ Здравље и здрави стилови живота; ❖ Васпитање и култура понашања; ❖ Еколошка свест; ❖ Учење учења; ❖ Хуманитарне акције; ❖ Дечија права и обавезе; ❖ Слободно време; ❖ Бонтон ❖ Вршњачко насиље. ❖ Познавање себе и потреба других.	❖ Уређење односа у одељењу; ❖ Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема; ❖ Професионална оријентација; ❖ Самоспознаја; Компетенције; ❖ Дигитално насиље; ❖ Нenasилна комуникација; ❖ Понашање на јавним местима; ❖ Методе и технике учења; ❖ Организација слободног времена; ❖ Болести зависности	❖ Одељење и грађење сарадничких односа у групи; ❖ Безбедност на интернету; ❖ Асертивна комуникација и активно слушање; ❖ Понашање на јавним местима; ❖ Брига о здрављу и репродуктивно здравље; ❖ Ризична понашања (пушење, аcohol, дрога..) ❖ Каријерно саветовање; ❖ Технике учења; Како видим себе; ❖ Занимања и путеви образовања; ❖ Припрема за тражење

❖Технике учења ❖ Актуелне теме (у одређеној школској години)	❖ Актуелне теме (у одређеној школској години)	(алкоголизам, пушење, наркоманија...) ❖Развијање хуманих односа међу половима. ❖ Актуелне теме (у одређеној школској години)	посла; ❖Сусрети са средњим школама ❖Како савладати страх од завршног испита ❖Односи међу половима, родна равноправност; ❖Суочавање са неуспехом и грађење модела за његово превазилажење. ❖ Актуелне теме (у одређеној школској години)
укупан број часова: 36	укупан број часова: 36	укупан број часова: 36	укупан број часова: 34

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Културна и јавна делатност школе обухвата широк спектар деловања.

Програм културних и других активности школе обухвата активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културни развој школског окружења, као и заједничке културне активности са установама и организацијама ради обogaћивања културног живота ученика.

Кроз културне и друге активности подстиче се боља информисаност ученика, развија спремност за прихватање различитости, упознаје се са различитим културама, негује се слобода говора ученика, поспешује се лични развој ученика, развија самопоуздање и лична одговорност.

Циљ

Афирмација и развој ученика и наставника ,као и подизање угледа и квалитета рада Школе.

Задаци

- развијање и неговање радозналости и отворености за нове, актуелне појаве у уметности и култури уопште;
- васпитање опажања, критичког мишљења и слободног креативног изражавања ученика.
- задовољавање специфичних интересовања ученика уз активно усмеравање њихових склоности, способности интересовања и подстицање професионалног развоја;
- мотивисање и оспособљавање ученика за самосталан и креативан рад;

Садржаји

Културне и јавне активности у нашој школи се одвијају кроз више облика рада, као што су:

- обележавање значајних празника и датума школе (Дан језика, Свети Сава, Дан жена, Дан розе мајица, Светски дан хране, Дан словенске писмености...)
- тематске недеље: Дечија недеља, Недеља новогодишњих чаролија, Бранкови дани, Недеља сећања и заједништва,
- организовање посета културним институцијама општине (Градска библиотека, Завичајни музеј, Градска галерија, Дом културе, „Пиво Караматијевић“...)
- учествовање на литералним и ликовним конкурсима („Новогодишње чаролије, Свети Сава, Бранкови дани, „Крв живот значи“...)
- организовање радионица поводом Дана планете Земље, дан хране, Бранкови дани,...
- предавања (Дигитално насиље, безбедност у саобраћају, ментално здравље, адаптација ученика првог и петог разреда, Рани пубертет, Светски дан здравља, Дан борбе против сиде, Светски дан толеранције...)

Како би рад тима за културну и јавну делатност био што продуктивнији, активности ће бити најављиване на огласној табли, промовисане и забележене на сајту, фејсбук и инстаграм страници и Летопису наше Школе.

Кроз културну и јавну делатност потребно је да наша школа афирмише своју делатност, постане културни центар у средини у којој се налази и омогући ученицима упознавање јавних, културних и значајних институција општине. Школа треба да васпитно-образовне резултате учини доступним месним заједницама да би се, у складу са узрастом ученика обезбедило њихово учешће у друштву. Поред тога треба и родитеље активно укључити у активности школе.

Годишњим планом рада школе се детаљније прецизира време реализације и садржај поменутих активности.

Носиоци активности: наставници српског и страних језика, ликовне и музичке културе, физичког васпитања, учитељи, одељењске старешине.

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

У школи се негује богат спортски живот у циљу развоја личности и превенцији насиља и малолетничке деликвенције. Школа активно учествује у такмичењима која организује Спортски савез Србије, као што су на пример Спортске игре младих.

Школа пружа могућност свим ученицима да се активно баве спортом. Успостављена је сарадња са спортским клубовима који препознају значај укључивања ученика у спорт. Њихови лиценцирани тренери, у сарадњи са нашим наставницима физичког васпитања, организују бесплатне спортске садржаје. Спортске активности се реализују на спорским игралиштима у дворишту школе а повремено и у Спортској дворани Прибој.

Циљ:

Циљ школског спорта јесте да разноврсним моторичким активностима, повезано са осталим васпитно-образовним подручјима допринесе свестраном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, усавршавању и примени моторичких умећа.

Задаци

- Развој и практиковање здравог начина живота,
- Развој свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности
- Превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције
- Постизање што бољих резултата за своју школу, доказивање кроз спорт
- Јачање моралних квалитета личности ученика
- Учешће што већег броја ученика у спортским активностима, учешће у хуманитарној акцији
- Јачање колектива одељења, јачање тимског духа,
- Учење спорту кроз такмичење и кроз подршку друговима (навијање), сарадња родитеља и школе

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности
Сарадња са планинарским друштвом Љесковац и локалном заједницом	Дан пешачења	Наставници физичког васпитања, планинарско друштво Љесковац
Учешће на кросу	Трка у оквиру школског кроса, трка на кросу у организацији РТС	Наставници физичког васпитања, Спортски савез Прибоја
Вежбања у различитим спортским дисциплинама	У утврђеним терминима, у оквиру Наставног плана и програма	Наставници физичког и здравственог васпитања
Учешће на такмичењима предвиђеним календаром Министарства просвете	Непосредно такмичење у различитим спортским дисциплинама	Наставници физичког и здравственог васпитања
Учеће на такмичењима која се организују поводом Дана школе	Непосредно такмичење у различитим спортским дисциплинама	Наставници физичког и здравственог васпитања
Учешће на Спортским играма младих	Непосредно такмичење у различитим спортским дисциплинама	Спортски савез Србије, Спортски савез Прибоја, учитељи наставници.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНеМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Циљ програма заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања је идентификовање свих облика насиља, злостављања и занемаривања ученика и њихове повезаности са школским и породичним амбијентом; развијање потенцијала школе за примену мера превенције, стварање безбедне средине за живот и рад ученика, и мера интервенције, адекватно реаговање у ситуацијама када се јавља било који облик насиља, злостављања и занемаривања ученика.

На основу анализе стања сигурности и безбедности ученика и запослених и анализа ситуација насиља и ризичних понашања ученика из претходне школске године Тим је израдио следећи план:

Доношењем Закона о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета, Законом о основама система образовања и васпитања, Националним планом акције за децу наша земља се обавезала да предузме мере за спречавање насиља у породици, институцијама и широј друштвеној средини и обезбеди заштиту детета.

Ради реализације овог циља израђен је Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама.

Насиље је сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства деце/ученика.

Одељенске старешине и наставници у пракси свакодневно треба да примењују договорено у складу са усвојеним документима Тима.

Циљ је да ученици ненасиљем и другарски решавају постојеће проблеме.

Радна обавеза, дужност и одговорност одељенског старешине је да примењује Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности ученика Основне школе "Бранко Радичевић", а примену забележи.

Потребно је да одељенске старешине, где су за то испуњени услови одмах изричу васпитне мере за које су овлашћени а упуте предлоге надлежним органима за теже повреде.

Коришћењем брошура и правних аката, прибављањем појашњења, мишљења, одговора и других потребних информација стварају повољне услове за израду квалитетног алгорита примене, са основним циљем да се побољша дисциплина ученика и углед Школе.

Коришћењем дисциплинске свеске за свако одељење, у коју ће сваки наставник моћи опширније да опише догађај или запажање о ученицима, такође би требало да се обезбеде услови за нулту толеранцију за насиље и облике недоличног понашања на часу.

Задаци Тима су:

- Спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља
- Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма заштите

- Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака
- Саветодавни рад са ученицима који трпе насиље и врше насиље
- Анкетирање ученика и наставника о насиљу у школи
- Организовање радионица и предавања везаних за превенцију насиља
- Учествовање у организовању ваннаставних, спортских и културних активности у школи
- Учествовање у организовању заједничких акција за промоцију школе као безбедног места
- Укључивање ученичког парламента у рад Тима
- Развијање сарадње са социјалним, здравственим и полицијским установама
- Развијање вештине ненасилне комуникације међу децом и међу одраслима и имплементирање у школске акте и практичан рад одредбе из Правилника о обављању друштвено корисног, односно хуманитарног рада

Превентивне активности

Превентивне активности	Време реализације	Носиоци активности	Начини праћења
Формирање школског Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања ученика у школи	Август	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Записници извештаји
Презентација резултата анкете	Август	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Записници извештаји
Укључивање ученичког парламента и родитеља у рад Тима	Септембар	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Записници извештаји
Анализа безбедности школе.	Септембар	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Записници извештаји
Организовање дежурства запослених.	Септембар	Директор школе Тим ,педагог	Записници извештаји

Информисања о правима,обавезама,одговорностима учесника у образовању у спречавању и заштити од дискриминације и дискриминаторног понашања	Септембар	Учитељи, разредне старешине	Записници извештаји
Информисање учесника у образовању, запослених и родитеље о планираним активностима и могућностима пружања подршке и помоћи	Септембар	Учитељи, разредне старешине	Записници извештаји
Предлагање мера за унапређивање превенције и заштите од дискриминације ,рад са учесницима у образовању који трпе, чине или сведоче дискриминаторно понашање	Август	Директор школе Тим ,педагог	Записници извештаји
Анализа учесталости дискриминаторног понашања,број поднетих пријава	Током године	Директор школе,тим	Записници извештаји
Формирање вршњачког тима за заштиту од насиља кога чине три ученика из Ученичког парламента и Чланова Ученичког парламента за Школски одбор	Током године	Педагог	Записници извештаји

Анализа књиге дежурства у коју се бележе све активности у вези са нарушавањем реда и организовано је дежурство ученика и наставника	Током године	дежурни наставници	Записници извештаји
Сарадња са МУП-ом и Школском управом Министарства	Током године	Директор школе	Записници извештаји
Сарадња се са Центром за Социјални рад у оквиру превенције	Током године	Директор школе педагог	Записници извештаји
Организовање ваннаставних активности у оквиру школе у смислу осмишљавања слободног времена	Током године	Учитељи,разредне старешине, предметни наставници	Записници извештаји
Богађење школске библиотеке едукативним књигама како ненасилно решавати сукобе и популаризовање читања књига	Током године	Учитељи,одељењске старешине,библиотекар	Записници извештаји
Обука ученика и по један одрађен вебинар на часу одељенског старешине за ученике старијих разреда на платформи Чувам те	Децембар	Тим, одељенске старешине	Записници, Извештаји сертификати ученика
Стручно усавршавање наставника	Током године	Сви запослени	Записници извештаји

Предавања стручњака из других институција	по потреби	Стручна лица	Записници извештаји фб страница
Учешће у хуманитарним акцијама	Током године	Ученички парламент, учитељи, ученици, одељењске старешине, педагог	Записници извештаји фб страница
Постављање Кутије поверења у холу школе.	октобар	Тим	Записници, извештаји
Увид у Кутију поверења - анализа	два пута годишње	Тим	Записници, извештаји
Индивидуално – саветодавни рад са ученицима који су актери у ситуацијама насиља (жртве, починиоци насиља)	Током године	Педагог школе	Записници, извештаји
Учешће наставника и ученика, родитеља у тематским недељама и битним датумима	Током године	Родитељи, ученици, Тим	Записници, извештаји, фб страница
Безбедност деце на интернету, предавање за ученике 5 и 6. разреда	Током године	Тим у сарадњи са МУП-ом	Записници, извештаји, фб страница
Писани и ликовни радови ученика на тему Вршњачко насиље	Октобар	Ученици, Тим, наставници српског и ликовног	Записници, извештаји, фб страница
Подстицање и неговање различитости и културе уважавања у оквиру наставних активности - на часовима одељенског старешине, грађанског васпитања, верске	Током године	Тим, наставници	Записници, извештаји, фб страница,

наставе састанцима Ученичког парламента и сл.			
Организовање слободних активности према предлозима Ученичког парламента	Током године	Тим, парламент	Записници, извештаји,
Анкетирање ученика	Фебруар март	Тим, ПП служба	Записници, извештаји
Израда школском панао посвећеног заштити ученика од насиља	Током године	Тим	Записници, извештаји, фб страница
Спортско прихватање неуспеха и развој самоконтроле, поштовање фер- плеј игре,	Током године	Тим, наставници физичког васпитања, предавање	Записници, извештаји, фб страница
Заштита животне средине дискусија или дебата	Март- април	Тим, парламент	Записници, извештаји, фб страница
Школска међуодељенска спортска такмичења , спортски дан посвећен безбедном и сигурном шк окружењу	октобар- Март	Наставници физичког васпитања	Записници, извештаји, фб страница
Анализа стања и предузетих мера	Јун	Тим, директор	Записници, извештаји

Интервентне активности

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У установи се предузимају мере у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између: деце или ученика (вршњачко насиље); запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; родитеља и запосленог; ученика и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, ученика, запосленог или родитеља.

Установа је дужна да предузме мере у оквиру својих надлежности увек када постоји сумња или сазнање да дете и ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

Уколико се насилно понашање догоди у простору установе и/или у време образовно-васпитног рада и других активности установе, предузимају се мере појачаног васпитног рада, а у складу са проценом нивоа, води и окончава васпитно-дисциплински поступак у роковима и на начин утврђен законом. Установа обавештава друге институције у зависности од процењеног нивоа насиља.

Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања по нивоима односи се само на вршњачко насиље. Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања на нивое има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања искључиво када су актери деца, односно ученици (ученик-ученик, ученик-дете). Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима, односно критеријумима за процену нивоа.

Критеријуми за процену нивоа насиља су интензитет, степен ризика, трајање и учесталост насилног понашања, последице, број учесника, узраст и карактеристика развојног периода детета, односно ученика. Процену нивоа насиља врши тим за заштиту, а на основу прикупљених информација и чињеница. Тим за заштиту може да редефинише процењени ниво уколико дође до нових сазнања и информација. Процену другог и трећег нивоа вршњачког насиља врши тим за заштиту, а првог нивоа одељењски старешина.

Процењивање нивоа и интервенција према нивоима насиља, злостављања и занемаривања

Нивои насиља:	Интервенције према нивоима насиља:
Први ниво насиља: Облици физичког насиља: прљање, уништавање ствари и сл. Облици психичког насиља су: омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, "прозивање" и сл. Облици социјалног насиља су: добацивање, подсмевање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина и сл. Облици сексуалног насиља са сексуалном поруком су: добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално недвосмислена гестикулација и сл. Облици насиља злоупотребом информационих технологија, друштвених мрежа и других дигиталних канала комуникације су: узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука смс-ом, ммс-ом или путем аудиовизуелних снимака и сл. Понављање поступака класификованих као први ниво насиља, сматрају се другим нивоом.	наставник у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално. Одељењски старешина може консултовати и психолога/педагога школе за подршку по потреби. Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако појачани васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исто дете и ученик трпи поновљено насиље и злостављање одељенски старешина укључује тим за заштиту. Тим за заштиту у складу са информацијама процењује ниво и предузима даље активности.

Други ниво насиља Облици физичког насиља су: шамарање, ударање, гажење, цепање одела, "шутке", затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу и сл. Облици психичког насиља су: уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање и сл. Облици социјалног насиља су: сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукључивање, неприхватање, манипулисање, искоришћавање и сл. Облици сексуалног насиља су: сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење и сл. Облици насиља злоупотребом информационих технологија, друштвених мрежа и других дигиталних канала комуникације су: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба друштвених мрежа, блогова, форума и чествовања у циљу вређања, исмевања и подстицање угрожавања достојанства личности снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и сл.	На другом нивоу, по правилу, активности предузима одељењски старешина у сарадњи са тимом за заштиту и обавезно учешће родитеља ученика, у смислу појачаног васпитног рада, као и могућност предлагања покретања васпитно-дисциплинског поступка.
Трећи ниво Облици физичког насиља су: туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем и сл. Облици психичког насиља су: застрашивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације и сл. Облици социјалног насиља су: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које има за последицу повређивање других и сл. Облици сексуалног насиља: завођење ученика од стране запослених, злоупотреба ауторитета, поверења, или утицаја над дететом/учеником подвођење, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест и сл. Облици насиља злоупотребом информационих технологија, друштвених мрежа и других	На трећем нивоу, по правилу, активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно укључивање родитеља и надлежних органа и организација (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција, јавно тужилаштво и друге надлежне организације). На трећем нивоу обавезно се покреће васпитно-дисциплински поступак.

дигиталних канала комуникације су: злоупотреба друштвених мрежа, блогова, форума и чествовања у циљу слања претњи и угрожавања сигурности, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија и сл. Насилно понашање са трећег нивоа може да буде третирано као тежа повреда обавеза и као повреда забране утврђене законом, у зависности од околности (последнице, интензитет, учесталост, учесници, време, место, начин и др.), што процењују тим за заштиту и директор.	
---	--

Тим за заштиту процењује да ли је неопходно да се током трајања васпитно-дисциплинског поступка ученик удаљује из процеса непосредног образовно-васпитног рада и осталих облика образовно-васпитног рада најкраће пет радних дана, а најдуже до окончања васпитно-дисциплинског поступка, уважавајући ризике, досадашње понашање ученика и изречене мере, последнице и околности ситуације, безбедност, узраст и развојне карактеристике детета и сл.

Осим наведеног, тим за заштиту процењује да ли је неопходно да ученик буде удаљен из процеса непосредног и осталих облика образовно васпитног рада и приликом покретања васпитно-дисциплинског поступка за учињене теже повреде обавезе ученика које се односе на поседовање, подстрекавање, помагање, давање другом ученику и употребу психоактивних супстанци, односно алкохола, дрога и никотинских производа, као и уношење у школу оружја, пиротехничког средства или другог предмета којим може да угрози или повреди друго лице.

Улога тима за заштиту је да прикупи чињенице од значаја за поступање и квалификовање теже повреде обавеза ученика.

Процена тима за заштиту чини саставни део решења којим се ученик удаљује из процеса непосредног образовно-васпитног рада.

О удаљењу ученика, школа, поред родитеља, обавештава и надлежни центар за социјални рад у циљу заједничког деловања и израде плана појачаног васпитног рада за ученика, током трајања васпитно-дисциплинског поступка, односно мере непосредног удаљавања.

У случају удаљавања из процеса непосредног образовно-васпитног рада и осталих облика образовно-васпитног рада установа, заједно са родитељима и центром за социјални рад, реализује појачан васпитни рад. Током удаљења ученика, школа је у обавези да на иницијативу ученика, родитеља, достави потребне наставне материјале како би се обезбедио континуитет у праћењу наставног процеса ученика.

У случају неукључивања, односно непоступања по поновном обраћању надлежном центру за социјални рад, установа обавештава министарство надлежно за надзор над радом центара.

Приликом реализације активности, у оквиру плана појачаног васпитног рада, родитељ је одговоран за редовно учешће детета у планираним активностима плана појачаног васпитног рада.

Након повратка у школу, са учеником се наставља појачан васпитни рад и праћење, у складу са планом

Ученици старости до 14 година нису кривично и прекршајно одговорни, те се према њима не може покренути кривични, нити прекршајни поступак за извршено насиље, већ се према њима искључиво примењују активности из надлежности образовно-васпитног система, здравственог и система социјалне заштите. У ситуацијама када је реч о ученицима изнад 14 година обавештава се јавни тужилац за малолетнике и полиција, а предузимају се и активности из надлежности образовно-васпитног система, здравственог и система социјалне заштите.

Уколико присуство родитеља у току вођења васпитно-дисциплинског поступка и реализације појачаног васпитног рада није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију или јавног тужиоца.

На овом нивоу обавезан је појачан васпитни рад који је у интензитету примерен потребама ученика, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са законом. Ако су у пружању подршке ученику укључени представници из спољашње мреже заштите, установа остварује сарадњу са њима у циљу усклађивања активности у пружању адекватне подршке.

Када се насиље између ученика догоди ван простора установе, односно другог простора у коме установа остварује образовно-васпитни рад, односно васпитни рад по добијању сазнања од представника спољашње мреже заштите, тим за заштиту се састаје, анализира ситуацију у складу са доступним информацијама, уз могућност процене нивоа насиља. Сходно утврђеним чињеницама тим за заштиту предлаже одељењском старешини, односно васпитачу у дому ученика израду плана појачаног васпитног за ученика узимајући у обзир следеће: последице догађаја по учеснике, претходно понашање ученика у установи и континуитет ризичног понашања ученика.

За ученика који је претрпео насиље ван просторија школа, односно другог простора у коме школа остварује образовно-васпитно рад, тим за заштиту предлаже одељењском старешини израду плана заштите од насиља, а према процени и укључивање представника спољашње мреже заштите.

У план појачаног васпитног рада установа обавезно укључује родитеље ученика и представнике спољашње мреже заштите ради који су укључени у пружање подршке ученику и породици.

У ситуацији када родитељ не сарађује са установом, а долази до поновљеног насиља ученика установа обавештава надлежни центар за социјални рад и примењује мере у складу са законом у односу на одговорност родитеља.

Установа документује недостатак сарадње са родитељима и то кроз: евиденцију о позивима на састанак, евиденцију о реализацији и учешћу родитеља у плановима заштите и плановима појачаног васпитног рада за учеснике и др.

Када је ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом учесник ситуације насиља неопходна је сарадња тима за заштиту и тима за инклузивно образовање у циљу израде плана појачаног васпитног рада. Имајући у виду здравствено стање ученика, односно развојну сметњу, предузимају се даље мере и активности у сарадњи са родитељима и представницима из здравствене и социјалне заштите, у складу са проценом потреба за подршком.

Када родитељ чини насиље, злостављање или занемаривање детета и када његово укључивање у поступак није у најбољем интересу детета установа обавезно укључује надлежни центар за социјални рад.

Ако постоји сумња или сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању детета и ученика у породици, директор без одлагања обавештава надлежно јавно тужилаштво, полицију и центар за социјални рад који предузимају даље мере у складу са законом.

Уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у промовисање, заговарање и подржавање идеолошки мотивисаног насиља, односно у насилни екстремизам, директор школе сазива тим за заштиту који разматра ситуацију и на основу прикупљених информација одлучује о даљем поступању унутар школе и обавештава родитеља и надлежно јавно тужилаштво.

Уколико постоји сумња или сазнање да је дете, односно ученик укључен у било који облик трговине људима, након примене листе индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртве трговине, директор у складу са датим смерницама у листи индикатора, обавештава центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и надлежну организациону јединицу полиције.

Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према детету и ученику у установи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према детету и ученику мере за заштиту и подршку (план заштите од насиља) на основу Правилника о протоколу. Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са законом.

Уколико постоји сумња да је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће лице према детету и ученику, директор је обавезан да истовремено обавести родитеља детета које је изложено насиљу, злостављању и занемаривању, надлежни центар за социјални рад полицију и надлежно јавно тужилаштво.

Када се насиље и злостављање дешава у установи између одраслих лица (запослени - запослени; запослени - родитељ; запослени, родитељ - треће лице), директор предузима мере, у складу са законом.

У свим ситуацијама када се непосредно дешава насиље или постоји оправдан разлог да се сумња да ће доћи до насиља услед непредузимања хитних мера заштите, без обзира на узраст учесника ситуације насиља, установа одмах обавештава полицију ради спречавања даљег вршења насиља и обезбеђивања помоћи и заштите.

У поступку заштите детета и ученика од насиља, злостављања и занемаривања установа је дужна да: поступак води ефикасно и економично; обезбеди заштиту и поверљивост података до којих дође пре и у току поступка; да дете, односно ученика не излаже поновном и непотребном давању изјава.

Заштита запослених

Установа је дужна да поступа увек када постоји сумња или сазнање да запослени трпи насиље од стране ученика, родитеља или трећег лица у установи или за време организовања активности установе.

Процењивање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима не односи се на запослене, већ само на вршњачко насиље. Када је ученик починилац насиља према запосленом, директор је дужан да одмах обавести родитеља и центар за социјални рад; да покрене васпитно-дисциплински поступак и да изрекне васпитно-дисциплинску меру, у складу са законом за ученике старости до 14 година, а за ученике изнад 14 година, осим наведених активности и да обавести надлежно јавно тужилаштво и полицију. У случају повреде части, угледа и достојанства запосленог од стране ученика примењују се мере и активности прописане за трећи ниво вршњачког насиља.

Када је ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом починилац насиља према запосленом, неопходно је да директор у сарадњи са тимом за заштиту и тимом за инклузивно образовање утврди да ли је испољено (агресивно) понашање ученика последица здравственог стања, односно развојне сметње и у складу са тим се предузимају даље мере и активности, односно процењују кога је потребно укључити од спољашње мреже заштите (стручњаци из здравственог система, социјалне заштите и др.).

Када је родитељ или треће лице починилац насиља према запосленом или запослени према запосленом, директор је дужан да таква сазнања пријави полицији и надлежном јавном тужилаштву, а када је родитељ починилац насиља да обавести и надлежни центар за социјални рад, у року прописаним Законом.

Уколико установа има сазнање да родитељ или треће лице на друштвеним мрежама омаловажава, вређа, прети или позива на насиље према запосленом, а у вези са професионалном улогом запосленог, установа је дужна да о томе обавести надлежно јавно тужилаштво, у року прописаном Законом.

Када су ученици сведоци насиља из става 3. ове тачке, тим за заштиту израђује план заштите за ученике.

Када запослени изврши насиље над запосленим директор поступа у складу са законом

Редослед поступања у интервенцији:

Интервентне активности	Време	Носиоци активности	Одговорне особе	Очекивани резултати
Проверавање добијене Информације (прикупљање информација) Сазнање о насиљу опажањем(препознавањем спољашњих знакова) или добијањем информација (поверавањем од стране жртве насиља или треће особе родитељ,наставник)	Током године	Сви запослени у школи	Сви запослени у школи, директор	Надлежни у школи ће бити упознати са случајевима насилног понашања у школи

Заустављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника обавештавање одговорне особе (зауставити насиље благовремено) и смиривање учесника	Током године	дежурни наставник,учитељ/ раз редни старешина,предметни наставник	Сви запослени у школи, директор	Зауставит и насиље благовремено
Пријава директору и обавештавање родитеља	Током године	учитељ/ разредни старешина, предметни наставник	Директор, разредне старешине	директор школе ће бити информисан о томе да се насиље догодило и околности ма самог догађаја или упознат са сумњама о томе да ли се насиље дешава
Прикупљање релевантних информација и консултације и процена нивоа насиља	Током године	Тим за заштиту од дискриминације, насиља,злостављања и занемаривања	Директор	Прикупљене информације и извршена је процена нивоа насиља
Консултације у установи	Током године	Тим за заштиту од дискриминације,насиља,злостављања и занемаривања, педагог, директор	Директор	Биће извршена процена нивоа ризика и одређена одговорност унутар установе за

				инцидент и утврђено да ли постоји неопходност консултација ван школе школе
Заштитне мере према ученику	Током године	Тим за заштиту од насиља	Директор	Урађене су заштитне мере према ученику- план заштите индивидуалн и план заштите
Праћење ефеката предузетих мера -прати се и процењују ефекти предузетих мера и активности за спречавање и сузбијање насиља и даје одговарајуће предлоге директору; -Вреднују предузете активности, -планира нови циклус интервентних активности у склопу Програма заштите ученика од насиља	Током године	Тим за заштиту од насиља	Директор, тим за заштиту	Праћени су ефекти предузетих мера

*Извештај о реализацији плана заштите од насиља је саставни део годишњег извештаја о раду установе

ДРУШТВЕНО-КОРИСТАН И ХУМАНИТАРНИ РАД

Друштвено-користан и хуманитарни рад се у школи организује у циљу развијања друштвено одговорног понашања ученика.

Организује се:

1. у оквиру плана заштите од насиља и остварује се ради укључивања свих ученика у планирање и реализацију тог рада;

2. у оквиру појачаног васпитног рада Друштвено користан, односно хуманитарни рад који се спроводи у оквиру појачаног васпитног рада, увек се планира и реализује по процедури и условима наведеним у Правилнику о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у установама образовања и васпитања

У оквиру школе, друштвено користан, односно хуманитарни рад који се планира и спроводи у оквиру појачаног васпитног рада може да представља следеће активности

- Организовање хуманитарних акција за вулнерабилне/осетљиве групе (представа, концерата, манифестација, изложба, прикупљања прилога, играчака и донирање, хуманитарни базари, спортске манифестације и сл.);
- Организовање хуманитарних акција за животиње (акције храњења и удомљавања напуштених животиња, прикупљање прилога, организовање манифестација, базара и сл.); • Организовање еколошких акција, акција заштите животине средине и животиња, акција рециклаже у установи и у сарадњи са локалном заједницом или релевантним институцијама, организацијама; обуке и предавања на тему екологије, заштите животне средине и примарне рециклаже ради подизања еколошке свести;
- Уређење простора школе или у локалној заједници – паркова, спортског терена, дворишта школе (сађење дрвећа, цвећа, постављање кућица за птице...);
- Организовање тематских трибина, предавања, радионица на различите теме (превенције насиља, ментално здравље младих, здрави стилови живота, полно преносиве болести, психоактивне супстанце, заштита од нежељене трудноће, сексуално васпитање, пандемијске болести и значај хигијене и др.);
- Активно укључивање ученика у ученичке организације и тимове (ученички ученички парламент парламент, вршњачки вршњачки тим, и сл.);
- Укључивање ученика у различите пројектне/истраживачке активности школе (припрема простора, материјала, промотивног материјала, реализација активности, презентација и сл.);
- Укључивање ученика у организованим активностима школе - вршњачку подршку за учење, у оквиру додатне и допунске наставе, припреме за завршни испит, подршку ученицима у учењу...
- Укључивање ученика у организацији и реализацији различитих активности школе у циљу превенције насиља и дискриминације (предавања, радионице, и др.);
- Креирање плана активности поводом обележавања значајних дана/датума током школске године (Међународни дан толеранције, Међународни дан заштите деце од насиља, Светски дан менталног здравља, Дечија недеља, Међународни Међународни дан деце, Међународни Међународни дан особа са инвалидитетом и сл.).

ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Програм превенције дискриминаторног понашања има за циљ превазилажењестереотипа и предрасуда, препознавање сваког дискриминаторног понашања, усвајање става нулте толеранције за све облике и врсте дисакриминације и промовисање разумевања и сарадње без обзира на етнички, културни, језички или верски идентитет.

ОПШТИ ПОЈМОВИ

Под **дискриминацијом**, односно **дискриминаторним понашањем** подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа,

односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статус, мигранта, расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Извршилац дискриминације – учесник у образовању, запослени, родитељ или треће лице, као и установа, њени органи и тела који својим чињењем или пропуштањем чињења врше дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим, у свим релацијама.

Дискриминисано лице – учесник у образовању, запослени, родитељ и треће лице, група – учесника у образовању, запослених, родитеља и трећих лица, чланови органа и тела установе који су претрпели дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим.

Насиље и злостављање јесте сваки облик једанпут учињеног, односно поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности учесника у образовању, запосленог и родитеља. Насилно понашање није у сваком случају дискриминаторно, али свако дискриминаторно јесте насилно.

Вређање угледа, части или достојанства личности јесте понашање лица или групе лица које може да има обележја психичког и социјалног насиља или злостављања. Када се узнемиравањем и понижавајућим поступањем повређује неко од личних својстава, понашање се квалификује као дискриминација.

Расизам подразумева уверење и понашање лица или групе лица засновано на ставу да неке расе имају супериорне карактеристике у односу на друге.

Сексизам подразумева уверење и понашање засновано на ставу да је мушки пол супериоран у односу на женски.

Хомофобија и трансфобија одразумева страх, мржњу и нетолеранцију према ЛГБТ лицима и према сваком понашању које је изван оквира родних улога.

Исламофобија подразумева мржњу, нетрпељивост и предрасуде према исламу и муслиманима.

Ксенофобија подразумева интензивно и ирационално исказивање мржње према странцима.

Антисемитизам подразумева мржњу, нетрпељивост и предрасуде према Јеврејима, као религијској групи или нацији.

Антициганизам подразумева посебан вид расизма усмерен према ромском народу, а идеологија је заснована на историјски потхрањеним идејама о расној надмоћности појединих народа, а који се изражава кроз насиље, говор мржње, израбљивање, стигматизацију и дискриминацију.

Аблеизам подразумева негативне предрасуде у односу на лица са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Родна равноправност подразумева заштиту права лица по основу пола и рода, а родна улога – скуп очекивања заједнице у вези са понашањем лица у односу на његову полну припадност.

Тешки облици дискриминације, утврђени законом о забрани дискриминације, као што су: виктимизација, сегрегација, говор мржње, подстицање и удруживање ради вршења дискриминације, физички напад мотивисан мржњом због националне припадности, вере, пола или другог личног својства и сви други облици дискриминације који изазивају нарочито тешке последице по дискриминисано лице, односно групу, сврставају се у трећи ниво.

Виктимизација подразумева шиканирање и малтретирање лица или групе лица која тражи заштиту од дискриминације, која је пријавила или сведочи у корист дискриминисаног лица.

Сегрегација подразумева одвајање припадника одређене групе од других лица или група лица, а у образовању и васпитању – издвајање одређених категорија учесника у образовању у специјалне школе, посебне предшколске и школске објекте, посебне групе, одељења или подгрупе у оквиру одељења, из разлога који није у складу са Законом и посебним законом. Сегрегација представља издвајање учесника у образовању на основу личног својства, и то када се:

1) учесници у образовању у установи или у вези са радом установе, услед свог личног својства, неоправдано одвајају од других учесника и искључују из активности групе или одељења;

- 2) образују засебне групе или одељења из разлога који није у складу са Законом и посебним законом;
- 3) у групи, одељењу, односно у установи структура учесника у образовању у погледу припадности различитим етничким и другим осетљивим друштвеним групама драстично одступа од структуре деце и ученика са подручја установе, осим уколико је то последица специфичности установе, у складу са законом.

Узнемиравање и понижавајуће поступање учесника у образовању, као извршиоца дискриминације подразумева обраћање лицу или припадницима одређене групе лица и квалификује се као први ниво дискриминације, а говор мржње подразумева обраћање учесника у образовању најширој публици и неодређеном кругу људи, којим се подстиче дискриминација, мржња или насиље против припадника одређене групе.

Ако група учесника у образовању својим удруженим понашањем узнемирава и понижава друго лице или групу, а то понашање се понавља или траје, овај облик дискриминаторног понашања квалификује се као трећи ниво.

Уколико је физички напад мотивисан мржњом, установа предузима и активности као у случајевима насиља трећег нивоа.

Превентивне активности и активности и мере у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности

Превенција дискриминације, као и вређања угледа, части или достојанства личности јесу мере и активности које предузима школа да се предупреди сваки облик дискриминаторног понашања, као и понашања којим се вређа углед, част или достојанство личности, у било ком од односа, подигне свест свих у установи о његовим негативним последицама на лица, групу лица, односно установу.

Превентивним мерама и активностима ствара се сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације, развија позитиван систем вредности.

Дужност школе је да обезбеди услове за сигурно и подстицајно одрастање и развој сваког ученика, заштиту од свих облика дискриминације и понашања којим се вређа углед, част или достојанство личности и социјалну реинтеграцију дискриминисаног лица и извршиоца дискриминације.

Превентивним мерама и активностима заснованим на принципу једнаких могућности, кроз једнакост и доступност права на образовање и васпитање, без дискриминације:

- 1) подиже се ниво свести и осетљивости свих у школи – нулта толеранција на све облике дискриминације и дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности;
- 2) остварује се пуна посвећеност школе и свих њених органа и тела у препознавању, спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности;
- 3) сви носиоци обавеза заштите од дискриминације у школи (унутрашња заштита) и ван ње (спољашња заштита – породица, јединица локалне самоуправе, надлежни орган унутрашњих послова, центар за социјални рад, здравствена служба, Министарство, Повереник, Заштитник грађана, Покрајински заштитник грађана – омбудсман, органи правосуђа и др.), поступају хитно, ефикасно и координисано у спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања.

Права, обавезе и одговорности лица у превенцији дискриминације и понашања којима се вређа углед, част и достојанство личности

Запослени својим квалитетним радом и применом различитих метода, садржаја, облика рада и активности, личним понашањем и ставом утичу, помажу и обезбеђују недискриминаторно, подстицајно, инклузивно и безбедно образовно окружење за све – учеснике у образовању, за родитеље, запослене и за трећа лица у установи и својим понашањем не подстичу, не помажу, не изазивају, не доприносе вршењу дискриминације и вређања угледа, части или достојанства личности.

Наставник, стручни сарадник и одељењски старешина избором одговарајућих садржаја и начина рада са ученицима доприносе стицању знања, вештина и формирању ставова који утичу на промену понашања, који помажу превазилажењу стереотипа и предрасуда, повећавању осетљивости на повреде осећања других лица и група по неком од заштићених личних својстава, развијању толеранције, прихватања и уважавања различитости, конструктивног превазилажења

сукоба и др.

Запослени су одговорни, нарочито, за своје изјаве и понашања којима се испољава и промовише дискриминаторно понашање, стереотипи, предрасуде и нетолеранција према припадницима мањинских и осетљивих друштвених група, посебно, у случају сметњи у развоју и инвалидитета, здравствених тешкоћа, недовољног познавања српског језика или језика на коме се изводи настава, ризика од напуштања образовања и др.

Присутни запослени и дежурни наставник и сваки наставник, стручни сарадник, одељењски старешина, дужан је да на целисходан начин увек реагује и обезбеди заштиту ученика од сваког облика дискриминације и дискриминаторног понашања, заустављањем понашања које се непосредно врши и смиривањем дискриминисаног лица, извршиоца дискриминације и посматрача.

Ученици и одрасли, као одговорни учесници у образовању, обавезни су да:

уважавају и поштују личност и национални, полни, верски, родни, сексуални и све друге аспекте идентитета учесника у образовању, родитеља, запослених и трећих лица; поштују правила установе која се односе на забрану дискриминације и дискриминаторног понашања и принципа једнаких могућности; активно учествују у активностима које се остварују у установи – одељенској заједници, ученичком парламенту и органима и телима, а које су усмерене на превенцију дискриминације и дискриминаторног понашања; својим понашањем не подстичу, не помажу, не изазивају, не доприносе вршењу дискриминације и вређања угледа, части или достојанства личности.

Родитељ је дужан да у најбољем интересу детета и ученика: сарађује са школом; учествује у мерама и активностима које се планирају, припремају и спроводе ради спречавања дискриминаторног понашања; уважава и поштује личност и све аспекте идентитета свог детета, друге деце, ученика, одраслих, других родитеља, запослених и трећих лица. Родитељ детета и ученика не сме својим понашањем у установи да подстиче, помаже, изазове или на било који начин допринесе дискриминацији и вређању угледа, части или достојанства личности.

Циљеви Програма реализоваће се унапређивањем система заштите и развијањем компетенција за делотворно смањивање дискриминације кроз мере и активности у току школске године.

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ	НОСИОЦИ
Формирање тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Август/септембар	Директор школе
Доношење плана рада тима који обухвата и теме које се односе на спречавање дискриминације у школи	септембар	Чланови тима
Упознавање свих актера школског функционисања са важећим прописима и програмом спречавања дискриминације	септембар	Чланови тима
Упознавање запослених, ученика и родитеља са обавезама и одговорностима у области заштите од дискриминације, правила и прописе. (кроз родитељске састанке, материјале истакнуте на огласној табли, путем обавештавања од стране одељенских старешина, директора и психолога)	Септембар	Директор Разредне и одељенске старешине Педагог

Наставници применом разлитих метода, облика рада и активности планирају наставни процес тако да он обезбеђује подстицајну атмосферу и безбедну средину у којој се сваки ученик осећа прихваћено.	Август/септембар Током године	Сви наставници
Промовисање недискриминаторног понашања, толеранције и прихватања кроз садржаје редовних и ваннаставних активности.	Током године	Сви наставници
Промовисање недискриминаторног понашања, толеранције и прихватања кроз садржаје редовних и ваннаставних активности.	Током године	Сви наставници
Планирање и реализација активности које доводе до формирања позитивних вредносних ставова и подстичу узајамно разумевање, прихватање и уважавање различитости, конструктивно решавање сукоба и сл	Током године	Одељенске и разредне старешине
Сарадња одељенских старешина и психолога у циљу раног препознавања ризика од дискриминације	Септембар	Разредне и одељенске старешине Педагог
Подизање свести и осетљивости ученика, родитеља и свих запослених на препознавање свих облика дискриминишућег понашања кроз свакодневну комуникацију.	Током године	Тим
Саветодавни рад, радионице и предавања педагога који утичу на развој социо-емоционалних компетенција ученика (свест осеби, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука, формирање позитивних друштвених ставова и вредности, конструктивно решавање сукоба, толеранција, стереотипи и предрасуде)	Током године	Педагог
Укључивање представника Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у израду ИОП-а уколико постоји потреба	Током године	Одељењске и разредне старешине,

Планирање и реализација превентивних активности у оквиру Ученичког парламента (обележавање важних датума, дебате, радионице...) које се тичу дискриминације	Током године	Ученички парламент
Укључивање родитеља у планирање мера и спровођење активности за спречавање и сузбијање дискриминаторног понашања.	Септембар	Директор школе, одељењске старешине
Оснаживање деце за адекватно реаговање када је потребно помоћи другом у невољи, адекватно реаговати на појаву дискриминације.	Током године	Одељењске старешине
Оснаживање родитеља за разумевање школских правила и примене договорених мера са циљем спречавања дискриминаторног понашања кроз родитељске састанке	новембар	Одељењске старешине
Стручно усавршавање које укључује континуирано праћење промене законског оквира као и акредитоване семинаре са циљем оснаживања наставника за превентивни рад, благовремено уочавање, препознавање и реаговање на дискриминаторно понашање	Током године	Тим
Анализа реализованих активности превенције дискриминације	Јануар	Тим
Планирање превентивних активности (радионице, обележавање значајних датума који промовишу ненасиља..) у оквиру Тима за борбу против дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.	Током године	Тим , психолог
Богаћење школске библиотеке едукативним садржајима (књигама, приручницима, брошурама) који се тичу промовисања толеранције, прихватања и разумевања и развијања позитивних друштвених ставова.	Током године	Учитељи, одељењске старешине, библиотекар
Анализа реализованих активности превенције дискриминације	Јун	Тим

ИНТЕРВЕНЦИЈА

У школи се интервенише у случајевима сумње или утврђеног вређања угледа, части или достојанства личности и дискриминаторног понашања из расистичких, сексистичких, хомофобичних, ксенофобичних, исламофобичних, антисемитских, антициганистичких или других облика дискриминаторног понашања према лицу, а нарочито млађем, слабијем, са сметњама у развоју и инвалидитетом, према родном идентитету, полу, сексуалној оријентацији, раси, боји коже, верској и националној припадности, језику, имовном стању, социјалном и културном пореклу и другим и претпостављеним или стварним личним својствима.

Интервенцију чине мере и активности којима се дискриминаторно понашање зауставља, осигурава безбедност учесника у образовном и васпитном процесу (оних који трпе – дискриминисана лица, сведоче или чине – извршиоци дискриминације), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате се ефекти предузетих мера.

Матрица за процену ризика од дискриминаторног понашања учесника у образовању Свако уочено дискриминаторно понашање сврстава се у један од три нивоа дискриминаторног понашања, у зависности од следећег:

- Узраст учесника у образовању

Процену тежине облика дискриминације обавља тим за заштиту, полазећи од релација: лице у односу на друго лице истог или приближног узраста; узрасно старијег лицу према млађем лицу и групе лица према лицу, односно групи лица, и то: када је понашање учесника у образовању истог или приближног узраста (дете– дете, ученик– ученик, одрасли–одрасли), као и млађег према старијем, квалификује се као први ниво;

када се узрасно старији учесник у образовању понаша дискриминаторно према млађем лицу, квалификује се као други ниво;

када група учесника у образовању дискриминаторно понаша према лицу или другој групи, квалификује се као трећи ниво.

интензитет, трајање и учесталост дискриминаторног понашања Када се дискриминаторно понашање понавља или продужено траје у односу на исто лице, односно лица са сличним или истим личним својствима (раси, боји коже, националној и верској припадности или етничком пореклу, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету) тим за заштиту га квалификује у следећи тежи облик дискриминације.

Поновљена дискриминација, у смислу овог акта, подразумева више пута поновљено понашање лица или групе лица, односно поступање установе, њених органа или тела које је засновано на повређивању личних својстава лица или групе лица, а продужена – која се чине у дужем временском периоду према истом лицу или групи лица.

- Облик и начин дискриминаторног понашања – узнемиравање и понижавајуће поступање

Узнемиравање и понижавајуће поступање јесте изговарање речи, односно слање писаних порука или предузимање радњи према лицу или групи лица на основу којих се посредно и са сигурношћу може закључити да вређају њихово достојанство на основу личног својства, проузрокују осећај понижености, узнемирености или одбачености, шири страх или непријатељство, односно ствара понижавајуће и увредљиво окружење.

Ако узнемиравање и понижавајуће поступање удружено врши група или се оно понавља, односно дуже траје, овакво дискриминаторно понашање квалификује се као дискриминација другог нивоа.

Ако је узнемиравање и понижавајуће поступање изазвало страх или непријатељско, понижавајуће и увредљиво окружење по дискриминисано лице или је довело до искључивања или одбацивања лица или групе лица, дискриминаторно понашање квалификује се као дискриминација трећег нивоа.

- Последица дискриминаторног понашања.

Када дискриминаторно понашање доводи или потенцијално може да доведе до угрожавања физичког, односно психичког здравља учесника у образовању, тим за заштиту га квалификује у следећи тежи облик дискриминације.

Уколико је у интервенцију на понашање укључена спољашња заштита (здравствена служба, установа социјалне заштите, полиција, Министарство, надлежна школска управа Министарства, јединица локалне самоуправе, Повереник, правосудни органи и др.) тим за заштиту га увек квалификује као трећи ниво дискриминације.

Покренут прекршајни или судски поступак, не утиче на предузимање интервентних мера и активности. Приликом сврставања у ниво дискриминаторног понашања према наведеној матрици, место и време извршеног понашања утичу на избор врсте мере и активности које се предузимају у интервенцији. Када се дискриминаторно понашање догоди ван простора установе, у било које време, а од стране учесника у образовању, установа предузима мере појачаног васпитног рада, без вођења васпитно-дисциплинског поступка. Уколико се дискриминаторно понашање догоди у простору установе у време образовно-васпитног рада и других активности, предузимају се мере појачаног васпитног рада, покреће, води и окончава васпитно-дисциплински поступак, у роковима и на начин утврђен Законом.

ПОСТУПАЊЕ ШКОЛЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА УЧЕНИКА

Сазнање о дискриминаторном понашању у школи може да се добије: опажањем, на основу сумње или информације да се дискриминација припрема, догађа или се догодила.

Информација може да се добије непосредно – усмено, у писаном облику, коришћењем дигиталних средстава, поверавањем од самог дискриминисаног ученика или посредно – од његовог родитеља, вршњака, запослених, трећих лица као сведока, као и на основу анонимне пријаве.

Редослед поступања у интервенцији је следећи:

Реаговање у случају сумње

Активности	Носиоци активности	Време
Проверавање добијене информације (видео записом, анонимном анкетом ученика, разговором и сл.)	Лице коме јепријављено, одељењски старешина	одмах по сазнању
Појачан васпитни рад и праћење понашања – када је сумња непотврђена	Одељењски старешина	након провере информација
Предузимање мера и активности за повреду законске забране дискриминације ако је сумња потврђена	Тим за заштиту, директор	након провере информација

Реаговање у случају непосредног случаја

Активности	Носиоци активности	Време
Заустављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника	Сви запослени у школи	Одмах по сазнању
Ако се посумња у повређивање дискриминисаног лица, затражиће се пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад	Одељењски старешина, педагог	Одмах по сазнању
Обавештавање и позивање родитеља. Уколико родитељ није доступан, установа одмах обавештава центар за социјални рад.	Одељењски старешина, педагог	Одмах по сазнању
Одвојен разговор са учесницима	Одељењски старешина, педагог, директор	Одмах по сазнању
Одвојен или заједнички разговор са учесницима и родитељима	Тим за заштиту	Непосредно после догађаја
Прикупљање релевантних информација и консултације ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница, процене нивоа дискриминације, ризика, предузимања одговарајућих мера и активности	Тим за заштиту уз консултацију са: директором, одељењским старешином, дежурним наставником, очевицима, представником ученичког парламента	Непосредно после догађаја
Израда плана појачаног васпитног рада и плана заштите од дискриминације (за све учеснике –дискриминисано лице, извршиоца дискриминације и сведоке.)	Тим за заштиту	Непосредно после догађаја
Предузимање мера и активности из плана појачаног васпитног рада и плана заштите од дискриминације	Носиоци активности израђених планова	Континуирано
Праћење ефеката предузетих мера и активности прати установа ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе	одељењски старешина Тим за заштиту, педагог	Континуирано

ПОСТУПАЊЕ ШКОЛЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА ЗАПОСЛЕНОГ ПРЕМА УЧЕНИКУ

Активности	Носиоци активности	Време
Заустављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника	Сви запослени у школи	Одмах по сазнању
Смиривање ситуације и обезбеђивање сигурности и подршке за ученике.	Сви запослени	Одмах по сазнању
Информисање одељењског старешине	Сви запослени	Одмах по сазнању
Консултације тима за заштиту ради прикупљања свих релевантних чињеница за доношење плана заштите од дискриминације и праћењу ефеката мера за учесника у образовању као дискриминисано лице	Одељењски старешина	Непосредно после догађаја
Консултације са одговарајућим стручњацима и установама и укључивање надлежних служби.	Тим за заштиту	Непосредно после догађаја
Покретање појачаног васпитног рада и израда плана заштите у који су укључени и родитељи	Тим за заштиту	по потреби
Обавештавање Министарства – надлежне школске управе и вођење дисциплиског поступка	Одељењски старешина	непосредно након догађаја
Предузимање мера и активности из плана појачаног васпитног рада и плана заштите од дискриминације	директор	у року од 24 сата
Праћење ефеката предузетих мера заштитних мера према дискриминисаном лицу и сведоку–учеснику у образовању	директор	Континуирано

ИНТЕРВЕНЦИЈА у примерима сегрегације ако постоји сумња на сегрегацију

Активности	Носиоци активности	Време
Припрема и израда плана десегрегације	Проширени састав Тима за заштиту,	одмах по сазнању

Спровођење плана десегрегације кроз мере и активности примерене специфичностима ситуације сегрегације.	Проширени састав Тима за заштиту,	одмах по сазнању
Извештавање и праћење активности десегрегације	Тим за заштиту, педагог,директор	одмах по сазнању
Израда плана распоређивања ученика који су били у посебним одељењима, из разлога који нису у складу са законом, у друга одељења уз вођење рачуна да њихов број драстично не одступа од структуре ученика са целокупног подручја јединице локалне самоуправе.	Тим за заштиту,педагог, директор	по потреби
Активности усмерене на подизање свести запослених у установи о препознавању сегрегације и њеним последицама, као што су: презентације анализе стања и дискусије на седницама наставничког већа, радионице за превазилажење предрасуда и прихватање културолошких разлика; радионице за израду плана десегрегације, састанке актива и усаглашавање начина рада; састанке са осталим учесницима у процесу (центром за социјални рад, надлежном школском управом Министарства итд.);	Тим за заштиту, педагог, директор	по потреби
Јачање компетенција запослених за унапређивање квалитета наставе и учења, пружање подршке ученицима који су у ризику од осипања и ризичног понашања, формативно оцењивање итд.	Тим за заштиту, педагог, директор	по потреби
Активности чији је циљ припрема свих ученика, укључујући и ученике који су били у сегрегисаном окружењу за креирање толерантне атмосфере, за интеркултуралност и инклузивно образовање, уз одговарајућу разраду механизма безбедности, превенције конфликта међу децом и ученицима као и атмосфере уважавања различитости	Тим за заштиту, педагог, одељењски старешина	по потреби
Јачање веза са породицом и локалном заједницом. Организација састанка савета родитеља и обавештавање родитеља о ситуацији у установи, представљање плана десегрегације и добробити које ће сви ученици имати	Тим за заштиту, педагог, директор	по потреби
Укључивање вршњачке подршке (формирање вршњачког тима за подршку новопридошлим ученицима, укључивање ученичког парламента и предочавање значаја њихове улоге у целом процесу);	Тим за заштиту, педагог, одељењски старешина	по потреби
Обавештавање надлежног органа јединице локалне самоуправе о потреби обезбеђивања превоза деце и ученика или средстава за превоз	директор	по потреби

деце и ученика уколико постоји таква потреба у процесу десегрегације.		
---	--	--

План мера за појединачног ученика током процеса десегрегације

Активности	Носиоци активности	Време
Израда плана подршке за ученика који је био изложен сегрегацији и који треба да буде премештен у друго одељење или школу. Израда плана транзиције, обезбеђивање мера психосоцијалне подршке у циљу развијања самопоуздања, самопоштовања, комуникационих вештина. Мере индивидуализације, по потреби израда ИОП-а	Тим за заштиту и Тим за инклузивно образовање	по потреби
Укључивање ученика који је био изложен сегрегацији у све школске активности, уз извршена прилагођавања на основу плана подршке или индивидуалног образовног плана	одељењски старешина, Тим за инклузију, предметни наставник	по потреби
Организовање интензивног учења (индивидуализована допунска настава, додатна настава и индивидуални рад), одговарајуће подршке вршњака ученицима који не познају језик наставе (препоручљиво је формирати парове за подршку где ученик који боље зна језик може помоћи другом ученику)	Тим за заштиту и Тим за инклузивно образовање, одељењски старешина	по потреби
Организовање распореда седења ученика у оквиру одељења који подразумева честе ротације.	одељењски старешина	по потреби

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ	НОСИОЦИ
Формирање тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Август/септембар	Директор школе
Доношење плана рада тима који обухвата и теме које се односе на превенцију трговине људима.	септембар	Чланови тима
Упознавање свих актера школског функционисања са важећим прописима, листом индикатора трговине људима и програмом заштите од трговине људима	септембар	Чланови тима
Упознавање запослених, ученика и родитеља са обавезама и одговорностима у области заштите од трговине људима ,правила и прописи (кроз родитељске састанке, материјале истакнуте на огласној табли, путем обавештавања од стране одељенских старешина, директора и педагога)	Септембар Током године, по потреби, уколико дође до неких промена законског оквира	Директор Разредне и одељенске старешине Педагог
Обрада тема које говоре о превенцији трговине људима кроз садржаје редовних и ваннаставних активности	Током године	Сви наставници
Планирање и реализација активности које се тичу превенције трговине људима	Током године	Одељенске и разредне старешине
Сарадња одељенских старешина, педагога и чланова Тима за заштиту циљу раног препознавања ризика од трговине људима	Септембар	Разредне и одељенске старешине
Сарадња одељенских старешина, психолога и чланова Тима за заштиту у циљу адекватног реаговања односно интервентних активности.	Током године	Разредне и одељенске старешине Педагог Директор
Подизање свести и ученика, родитеља и свих запослених о препознавању потенцијалних случајева трговине људима кроз свакодневну комуникацију	Током године	Тим
Развијање свести о важности познавања индикатора који указују на трговину људима, као и начинима превенције. кроз активности педагога(саветодавни рад,	Током године	Педагог

радионице...)		
Планирање и реализација превентивних активности у оквиру Ученичког парламента (обележавање Европског дана борбе против трговине људима)	18.октобар	Ученички парламент
Укључивање родитеља у планирање мера и спровођење активности које се тичу превенције и интервенције када је у питању трговина људима.	Септембар	Директор школе, одељењске старешине
Оснаживање деце за адекватно реаговање када је потребно помоћи другом у невољи, адекватно реаговати на појаву опасности од трговине људима.	Током године	Тим Одељењске старешине педагог
Стручно усавршавање које укључује обуку на Националној платформи - Чувам те, а односи се на превенцију трговине људима	Током године	Тим
Анализа реализованих активности превенције трговине људима	Јануар/Јун	Тим

Програм превенције других облика ризичног понашања

Програми превенције других облика ризичног понашања, као што су, нарочито, употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци малолетничка делинквенција, саставни су део школског програма и остварују се у складу са Законом.

Програми превенције остварују се кроз различите наставне и слободне активности са ученицима, запосленима, родитељима односно старатељима.

Основни циљ је да се за сву децу, ученике наше школе осигурају безбедни и оптимални услови за несметан боравак и рад у школи, као и заштита од свих облика насиља, злостављања и занемаривања.

Као саставни део рада, школа мора омогућити деци обавештења о свим питањима у вези с пушењем, алкохолом и дрогом као и обука деце у вези са ризицима везаним за игре на срећу (спортске кладионице, коцкање...) и компјутерске игре.

Посебна пажња треба да се покљони последицама узимања дрога и других психоактивних супстанци. Децу треба упућивати на све штетне последице и ризике које могу имати на здравственом, психолошком, социјалном и економском плану.

Едукација деце треба да има за циљ утицај на обликовање пожељних ставова и усвајање позитивних облика понашања.

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ	НОСИОЦИ
Превентивне активности на нивоу школе -наставне и ваннаставне активности са темама које обухватају превенцију ризичних облика понашања (болести зависности, алкохолизам, наркоманија...) развијање здравих стилови живота, бављење спортом, развијање позитивног односа према себи и околини, развијање друштвено пожељних ставова и понашања.	Током године	Наставници Стручни сарадници
Превентивне активности на нивоу одељења – активности предвиђене на ЧОС-у, саветодавни разговори са одељенским старешином, радионице, дебате...)	Током године	Одељенске старешине Педагог
Превентивне активности на нивоу појединаца – саветодавни рад са учеником	Током године	Педагог
Сарадња са релевантним установама са циљем превенције и интервенције (МУП, Дом здравља, Центар за социјални рад, тужилаштво...)	Током године	Директор школе Психолог Родитељи
Стручно усавршавање запослених путем обука које се односе на све облике ризичног понашања код деце	Током године	Тим за заштиту од дискриминације, насиља злостављања и занемаривања
Идентификација ученика са потенцијалним проблемима у понашању	Током године	Тим за заштиту од дискриминације, насиља злостављања и занемаривања
Сарадња са родитељима и благовремена размена информација	Током године	Разредни старешина Родитељи
Благовремено откривање и реаговање на ризична понашања ученика	Током године	Разредне и одељенске старешине Педагог Директор Родитељи

Интервенција на нивоу школе и прављење планова заштите са праћењем ефеката: - Израда индивидуалног плана заштите за ученика са ризичним понашањем и његово спровођење - Појачани васпитни рад са учеником ризичног понашања - Укључивање у едукативне програме, укључивање ученика са уоченим ризичним понашањем у спортске или друге активности у оквиру школе - Сарадња са установама које се баве преступничким понашањем (Центар за социјални рад, Одсек за превенцију наркоманије...) - Праћење ефеката појачаног васпитног рада и вредновање плана заштите - Вођење педагошке документације о ученику	Септембар	Тим Директор Педагог
Евалуација спровођења програма и извештавање два пута годишње у оквиру извештаја Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања. Извештавање обухвата број уочених случајева, предузете мере заштите и њихов ефекат)	Током године	Тим за заштиту од дискриминације, насиља злостављања и занемаривања

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Ваннаставне активности се организују за све ученике школе од првог до осмог разреда.

Циљ

У остваривању општег циља васпитања слободне активности ученика треба да допринесу формирању аутономне, стваралачке, радно слободне, критичке, одговорне и друштвено ангажоване личности.

Ученици од 1. до 8. разреда ће кроз друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности имати прилике да проналазе и развијају своје способности и таленте у области спорта, уметности и језика. Активности ће се организовати једном недељно у оквиру разреда. Реализатори свих активности су одељенске старешине и наставници. По потреби се укључују и остали (стручни сарадници, родитељи, стручњаци различитих профила). Садржај секција је прилагођен интересовању и способностима ученика, са настојањем да се активирају сви ученици.

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ/ СЕКЦИЈЕ	РАЗРЕД	АКТИВНОСТ	БРОЈ ЧАСОВА
ЛИТЕРАРНА РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА	1-8.	неговање лепоте писане речи, неговање језичке културе, упознавање са књижевним делима различитих жанрова, компаративно истраживање мотива, истраживање језичког блага, припрема и учешће ученика на литерарним конкурсима, сусрети са песником – писцем, уређење школских паноа, посета библиотеци, посета позоришним и биоскопским представама, подстицање и развијање вештина изражајног рецитовања ученика код ученика млађих разреда.	36
ХОР	5-8.	упознавање ученика са певањем у оквиру мешовитих гласовних група, неговање музичке уметности у оквиру хорског певања кроз обраду најразличитијих композиција из разних епоха, развијање солидарности и другарства између ученика различитих узрастних група	18
ЛИКОВНА СЕКЦИЈА	5-8.	развијање способности ученика за опажање облика, величина, боја и положаја облика у природи. На часовима ликовне секције се стварају услови да ученици користе различите технике и средства ликовно - визуелног изражавања а које су прилагођене интересовањима и способностима ученика. На тај начин могу да изразе своју машту, креативност и игру који су саставни део ликовног израза. Такође, утиче на развијање радних навика и одговорности.	18

ЕКОЛОШКА СЕКЦИЈА	1-8.	Еколошка секција има за циљ да упозна ученике са последицама промене природне средине због немарног дејства човека. Развијање свести код ученика о значају естетике, екологије и хигијене у свакодневном животу, развијање одговорности за очување уметничког наслеђа, културне баштине, екологије и хигијене у животном амбијенту, подстицање индивидуалног деловања ученика и наставника у развоју естетске, еколошке и хигијенске свести.	36
СПОРТСКА СЕКЦИЈА	5-8.	Циљ и задаци секције су да ученици задовоље своја интересовања, потребе, за стицањем знања, способности за бављење спортом, инастојање да стечена знања примене у животу (стварање трајне навике за бављење спортом и учешћем на такмичењима, развој и одржавање моторичких способности, учење и усавршавање моторичких форми изабране секције, стицање теоријских знања, познавање правила такмичења и правила игре, формирање навике за бављење спортом, социјализација ученика и развијање тимског рада, откривање талентованих ученика и њихово подстицање да се баве спортом.	36
БИБЛИОТЕЧКА СЕКЦИЈА	5-8.	Задатак васпитно – образовног рада у процесу реализације библиотечке секције састоји се у стварању што већих и различитих могућности рада у чему ће се развијати ученичке способности за: Тражење и коришћење информација. Израду презентација и материјала која ће представити наставницима и другим ученицима у одељењу. Активно стваралачко деловање у културном и уметничком животу средине. Оплемењивање животног и радног простора. Упознавање и развијање естетске вредности. Упознавање и укључивање ученика у организован начин живота, упознавање са правилима и дужностима и њиховим спровођењем. Обука у стицању знања и вештина у обављању библиотечких послова и пружању услуга библиотечким корисницима. Практична примена стечених знања и вештина у обављању библиотечких послова	

		и пружању услуга библиотечким корисницима.	
--	--	--	--

Отворене су могућности организовања и спровођења заједничких активности на нивоу разреда (нпр. хуманитарне активности, организовање фер плеј утакмица и сл.). Ученици од 5. до 8. разреда ће бирати секцију према свом интересовању. Време одржавања секције биће одређено распоредом часова.

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљ програма професионалне оријентације је подстицање развоја личности ученика до промишљене, ваљане и реалне одлуке о избору школе и занимања, планирање каријере и укључивање у свет рада.

Задаци:

- Развој кључних за целоживотно учење и осталих компетенција потребних за живот у савременом друштву,
- Оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, у складу са захтевима занимања, развојем савремене науке, економије, технике технологије
- Информисање ученика о могућностима наставка школовања
- Информисање ученика о постојећим средњим школама
- Пружање могућности ученицима да се кроз реалне сусрете упознају са различитим занимањима
- Пружање информација са тржишта рада
- Разбијање предрасуда
- Укључивање родитеља/других законских заступника и информисање о могућностима наставка образовања

Концепт програма професионалне оријентације остварује се кроз препознавање сопствених потенцијала, спремност за постигнућа и склоности преко одговарајућег осмишљавања наставе и учења; информисање о занимањима и каријери - припрема расположивих информација о занимањима на структурисан начин или информација које

тек треба развити, да би се омогућила информисана одлука о избору занимања; упознавање са путевима образовања - мрежом школа - познавање путева образовања и каријере који воде ка остварењу жељеног занимања; реални сусрети са светом рада – преко анкетирања представника занимања, распитивања о предузећима, реални сусрети са светом рада и опробавање у појединим занимањима; доношење одлуке о избору школе и занимања - самостално, промишљено и одговорно доношење одлуке о избору школе или занимања.

Професионална оријентација подразумева укључивање и међусобно повезивање свих актера који имају пресудну улогу и утицај на развој личности ученика и на процес доношења одлука при њиховом избору занимања и остваривању професионалног развоја: родитељи, наставници, стручни сарадници, лекари, стручњаци при Националној служби за запошљавање и други. Носиоци активности и реализације програмских задатака професионалне оријентације су: школски педагог, одељењске старешине и предметни наставници. Реализација програмских задатака из области професионалне оријентације остварује се у оквиру садржаја редовне наставе, додатне наставе, слободних и осталих активности, а сви задаци из овог подручја биће уграђени у планове рада наставничког, одељењског и стручних већа, савета родитеља, школског одбора и ученичког парламента.

Редовне активности односе се на информисање ученика завршног разреда о систему средњошколског образовања, анкетање њихових интересовања, анализа резултата и процена колико су ученички избори зрели и утемељени на реалности, затим обавештавање ученика и родитеља о могућностима уписа у средње усмерено образовање, као и саветодавни рад са ученицима којима је потребно помоћи у професионалном развоју и опредељењу за будуће занимање.

Од првог до осмог разреда основне школе врши се професионално информисање ученика у свим погодним моментима образовно – васпитног процеса. Постоји више фаза кроз које се одвија професионална оријентација:

АКТИВНОСТИ	НАЧИН	НОСИОЦИ	ВРЕМЕ
Упознавање личности ученика (способности, жеље, интересовања, особине личности, здравље, радне способности, материјалне могућности породице...)	Путем редовне наставе, додатне наставе, секција, часа одељенског старешине, радионица	Учитељи, наставници, педагог, Тим за професионалну оријентацију (Тим за ПО)	Током школске године
Развијање ученикових доминантних особина	Путем редовне наставе, додатне наставе, секција, часа одељенског старешине, радионица	Учитељи, наставници, педагог	Током школске године
Развијање свести о друштвеној вредности и међусобној повезаности рада и занимања, сузбијање	Путем редовне наставе, додатне наставе, секција, часа одељенског старешине,	Учитељи, наставници, педагог	Током школске године

предрасуда и погрешних схватања у вези са тим	радионица		
Формирање радних навика и развијање културе рада, љубави према раду	Путем редовне наставе, додатне наставе, секција, часа одељенског старешине, радионица	Учитељи, наставници, педагог	Током школске године
Упознавање ученика са кадровским потребама друштва и перспективама (могућностима запослења)	Путем предавања, индивидуалних разговора, радионица	Наставници, педагог, Тим за ПО	Током школске године
Пружање помоћи ученицима да открију, развију и формирају специјална интересовања и склоности које произилазе из карактера њихове психофизичке конституције	Путем редовне наставе, додатне наставе, секција, часа одељенског старешине, радионица	Учитељи, наставници, педагог	Током школске године
Представљање појединих занимања (реални сусрети, испробавање праксе)	Гостовање појединаца који се баве различитим професијама, посета представнику одређеног занимања	Педагог, Ученички парламент, људи различитих професија, Тим за ПО	Током школске године
Сарадња са родитељима како би заузели правилан став према избору будућег занимања своје деце	Родитељски састанци, индивидуални разговори	Одељењске старешине, педагог, Тим за ПО	Током школске године

Обавештавање ученика и родитеља о могућностима уписа у средње школе, саветодавни рад са ученицима којима је потребно помоћи у професионалном развоју и опредељењу за будуће занимање	Родитељски састанци, индивидуални разговори	Одељењске старешине, педагог, Тим за ПО	Током школске године
Анкетирање ученика осмог разреда о избору будућег занимања	Попуњавање упитника	Педагог	На крају школске године
Сајам образовања	Посета	Одељењске старешине, родитељи	Током школске године
Промоција средњих школа	Презентације у нашој школи	Тим за ПО, средње школе	Друго полугодиште

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Циљ програма здравствене заштите је изграђивање личности оспособљене да брине за сопствено здравље, здравље своје породице, ближе околине и шире друштвене заједнице, развијање љубави и смисла за вредновање животне средине, подстицање младих на активно учешће у њеном очувању и унапређивању, усмеравање и оспособљавање ученика да схвате хуманизацију односа међу људима као пут ослобађања човека од свих предрасуда и као процес хуманизације укупних друштвених односа.

Здравствено-васпитни рад реализоваће се у основној школи, породици, здравственим установама и заједници.

Задаци:

Основни задаци програма здравствене заштите ученика основне школе су:

- стицање знања,
- формирање ставова и понашања ученика у вези са здрављем и здравим начином живота и развојем здравих односа међу људима;
- унапређење хигијенских и радних услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље;

- остваривање активног односа и узајамне сарадње школе, породице и заједнице на развоју, заштити и унапређењу здравља ученика.

ОБЛАСТ РАДА	АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАТОРИ
Праћење здравственог стања ученика	Реализација планираних систематских прегледа, имунизације Сарадња са лекарима специјалистима - ортопед, логопед, стоматолог, очни лекар, физијатар Информисање родитеља о добијеним резултатима	Дечји диспанзер, Дом здравља Прибој, здравствени радници, одељењске старешине
Едукација	Организовање трибина, радионица и саветовалишта о различитим темама везаним за здравље (разноврсна исхрана, хигијена, заразне болести, болести везане за неправилну исхрану гојазност, булимичја, анорексија, репродуктивно здравље, болести зависности, психоактивне супстанце, правилно држање тела, интернет)	Дечји диспанзер, Дом здравља Прибој, родитељи, здравствени радници, Институт за јавно здравље, Тим за превенцију наркоманије, одељењске старешине, ученици
Хигијенски услови	Контрола општег хигијенског стања ученика Стална контрола хигијенских услова у школским просторијама и школском дворишту Рад на спречавању настанка и ширења заразних болести	Сви запослени, ученици,
Средства за прву помоћ	Набавка	Директор

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Социјална заштита ученика подразумева систем различитих мера и активности чији је циљ пружање најбоље подршке ученицима са социјалним проблема тј. ученицима који припадају осетљивим групама као што су:

- материјално угрожене породице
- деца без родитељског старања
- једнородитељске породице
- ромска национална мањина

- лица са инвалидитетом
- лица са хроничним болестима
- избегла и расељена лица
- деца са сметњама у развоју и поремећајима у понашању.

Циљ: Брига о психичком и социјалном развоју ученика и породице. Пружање социјалне заштите ученицима (пружање помоћи ученицима са проблемима у понашању, ученицима са евидентираним прекршајима, саветодавни рад, предлог мера, пружање помоћи угроженим ученицима, ученицима који долазе из дефицијентних породица или породица с проблематичним односима. Школа редовно остварује сарадњу са надлежним установама које брину о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих група.

Задаци:

- Сарадња са надлежним установама и организацијама које се бави социјалним питањима
- Обезбеђивање бесплатне ужине, екскурзија, уџбеника
- Подстицање сарадње међу ученицима
- Пружање помоћи ученицима са поремећајима у понашању, васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из дефицијентних породица или породица са проблематичним односима,
- Пружање помоћи родитељима кроз упућивање на начине остварења права као и на извршење родитељских обавеза
- Упознавање и праћење социјалних прилика ученика и упућивање у остваривање социјално-заштитних мера
- Израда плана заштите ученика
- Израда плана промена понашања
- Утврђивање социоекономског статуса родитеља
- Развијање вредности пријатељства, солидарности и колегијалности међу ученицима.

Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
Идентификација ученика са тешкоћама у развоју, сазревању, променама у понашању, тешкоћама у напредовању и тежим породичним проблемима	Подаци из упитника за родитеље првог разреда, подаци центра за Социјални рад, разговор са ученицима, ОС	Родитељи, ЦРС Педагог наставници	Током школске године
Сарадња са родитељима/другим законским заступницима идентификованих ученика	Саветодавни рад	Одељењски старешина, стручна служба	Током године
Оспособљавање родитеља за решавање проблема који се односе на понашање ученика	Саветодавни рад са ученицима и родитељима	ОС, стручни сарадници	Током школске године
Сарадња са социјалним институцијама	предавања, саветодавни разговори, тематско – едукативне радионице	ЦСР	Током школске године
Посредовање у остваривању права на материјалну помоћ - уџбеници, настава у природи, екскурзије, лечења, летовање	Писање дописа одговарајућој институцији и разговори са родитељима	одељењске старешине, ЦСР, општина, Црвени крст	Током школске године
Организација хуманитарних акција	договор са родитељима, ученицима и наставницима;	Ученички и парламентарни, наставници	Током школске године

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљ заштите животне средине јесте развијање и јачање свести ученика, наставника и родитеља о значају очувања животне средине кроз упознавање са конкретним механизмима заштите.

Специфични циљеви програма су: развијање позитивног односа према природи и радом створеним вредностима, оплемењивање уже и шире средине, стицање знања о биолошким, физичким, хемијским, историјским, географским, производно – техничким обележјима природе и насељене средине, упознавање са биодиверзитетом, факторима угрожавања и видовима неговне заштите, стицање одговарајућих знања и формирање правилног односа према уређивању школе, насеља, култивисању расада и неговању паркова, уређење школског дворишта.

Остваривање програма школа остварује активностима заснованим на задацима:

- спровођење конкретних акција заштите биодиверзитета, применом знања о значају коришћења нових технологија у заштити, неговање еколошке и здравствене свести и културе живљења,
- очување животне средине сопственим деловањем и примером,
- развијање еколошке свести и личне одговорности за заштиту и очување природе.

Област рада	Активности	Носиоци реализације	Време реализације
Едукација	Угледни часови, предавања, радионице, трибине о важним темама , загађивања и заштита животне средине; Обележавање: Дан здраве хране, Дан заштите животиња, Светски дан вода, Светски дан заштите озонског омотача, Светски дан бидоверзитета Светски дан енергетске ефикасности Светски дан планете земље Светски дан заштите животне средине	Наставници биологије, грађанско г васпитања, ученици, ученички парламент, педагог	Током године
Истраживање и анализа података	Праћење и анализа количине отпада који се одложи у току радне недеље, Праћење и анализа загађености воде, ваздуха, земљишта, Енергетска ефикасност-самостални ученички пројекти на тему „ Процена примене неких облика енергетске ефикасности“(мерење потрошње електричне и топлотне енергије, предлагање мера за уштеду и праћење ефеката штедње) Заштита животне средине(штетан утицај хемијских средстава на животну средину и здравље)	Наставници, ученици	Током године
Друштвена ангажованост и хуманитарни рад	Промоција науке кроз радионице на еколошке теме Друштвене акције: „ Један ресурс - много потрошача“ „ Мисли глобално-делуј локално“ „ Сат за планету“ „Озелењавање школског простора“ Пројекти обележавања значајних еколошких датума Учешће у хуманитарним акцијама: „Чеп за Хендикеп“ „Сакупљање материјала за рециклажу“ „Израда предмета од рециклажног материјала“ Израда лифлета, информатора у циљу промоције одговорног односа према животној средини Изложба радова ученика на задате теме, постављање едукативно-	Наставници, ученици, родитељи, научни радници	Током године

	информативних постера у кабинету, холу школе, презентације, приредбе, квизови. Гледање едукативних филмова. Израда презентација у информативне и едукативне сврхе		
--	---	--	--

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Циљ: Успоставити и развијати успешну сарадњу са локалном самоуправом као и свим установама на локалном нивоу ради правилног и потпунијег задовољавања потреба ученика и запослених у школи.

- **Задаци:**
- Обезбеђивање бољих услова за обављање делатности установе
- Коришћење свих услова и погодности локалне самоуправе за осавремењивање и побољшање рада школе
- Учешће ученика нижих разреда у смотри „Пажљивко“ како би се деци подигао ниво свести о саобраћајној култури.
- Учествовање у културним манифестацијама које организује локална самоуправа
- Награђивање најбољих ученика

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћења
Учешће на пројектима	Израда пројеката и аплицирање код локалне самоуправе достављањем потребне документације на конкурсима и пројектима	Директор, и остали учесници	Током године	евиденција у документацији и урађени пројекти
Достављање докумената о раду школе	Достављање ГПР школе за наредну годину и Извештаја о реализацији ГПР за петходну годину, Школски програм- који се доноси на 4 године- анекси,	Директор Секретар школе и педагог	Током године	Евиденција достављених докумената

Остваривање материјалних услова за обављање основне делатности	Израда финансијских планова , извештаја, рачуна, извода, потраживања школе, консултације и присуство на састанцима	Директор школе и шеф рачуноводства	Сваког месеца тогом школск е годоне	евиденција у документациј и
Учешће представника локалне самоуправе у културној и јавној делатности школе	Прослава Дана школе, Светог Саве. Пријем и награђивање Вуковаца, Ђака генерације, ученика који су остварили пласман на Окружним и Републичким такмичењима.	Представници локалне самоуправе, директор, наставници	Током годин е	Годишњи извештај о раду школе
Учешће представника локалне самоуправе у школском одбору	3 члана локалне самоуправе чине састав у школском одбору	Школски одбору	Током годин е	Годишњи извештај о раду Школског одбора
Достављање информација од значаја за локалну самоуправу о ученицима	Спискови ученика који путују и релације на којима путују достављају се Општинској служби	ОС, наставници, директор, Секретар школе	септембар	Достављени спискови заведени и протоколирани.
Локални савет родитеља	Учешће представника Савета родитеља школе у раду Градског савета родитеља	Представници Савета родитеља, директор	Током годин е	Записници Савета родитеља школе и града
Надзор примене прописа	Инспекцијски прегледи везани за рад током године из области финансија, просвете, грађевинарства,....	Просветни, санитарни, финансијски и други инспектори	Током годин е	Извештаји инспекцијско г надзора
ОСТАЛИ СУБЈЕКТИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ				
Дом културе	Праћење позоришних представа, свечана приредба поводом Дана школе	Учитељи, наставници	Током годин е	Посета , слике, видео записи

Градска библиотека	Упис ученика Промоција књига Посета песника	Учитељи, наставници	Током годин е	Посете, промоц ије, слике, видео записи
Завичајни музеј	Праћење поставки Реални сусрети	Тим за ПО Учитељи, наставници	Током годин е	Тим за ПО Учитељи, наставници
Дом здравља	Вакцинација, систематски прегледи, предавања	ОС	Током годин е	документација, слике, видео записи
Црвени крст	Предавања, хуманитарне акције	Ученички парламент Наставници и учитељи	Током годин е	документација, слике, видео записи
Центар за социјални рад	Размена информација о социјалној ситуацији појединих ученика и заједничке активности	Педагог, ОС	Током годин е	Документација , договор
Национална служба за запошљавање	Професионална оријентација, Сајам образовања	Педагог, ОС	Током годин е	Договор, заједничке активности
МУП Прибој	Предавања, школски полицајац, превенција	Директор Секретар Педагог Дежурни наставници	Током годин е	Договор, докум ентација, слике, видео записи
Средње и основне школе	Размене искуства посете, организовање такмичења	Директор Учитљи наставници	Током годин е	Договор, документација, слике

Спортски клубови и организације	Спортски клубови и организације	Професори физичког,учитељи	Током године	Договор, документација, слике
Предузећа које ће ученици посетити у оквиру реалних сусрета	Реални сусрети Посета Испробавање праксе	Педагог ОС	Током године	Договор, документација, слике,видео записи

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно другим законским заступницима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Области, садржаји и облици сарадње са родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика, обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно-образовних утицаја. Ова сарадња се одвија кроз индивидуалне и групне разговоре, одељењске и опште родитељске састанке, рад Савета родитеља школе и укључивање родитеља у разне културне, друштвене, хуманитарне спортске и пројектне активности. Родитељи имају своје представнике у Школском одбору као и у тимовима у складу са Законом које. Савет родитеља школе бира се сваке школске године, чине га по један представник сваког одељења школе. Годишњим планом рада прецизније се одређује рад Савета родитеља школе. Програм сарадње са породицом проистекао је на основу аналитичко-истраживачке праксе што нам пружа увид у стварне потребе породице, а ставови родитеља су континуирано анализирани кроз процес самовредновања рада школе

Циљеви:

- стварање простора и услова за флексибилније и непосредније укључивање родитеља у активности школе
- јасно успостављање улога и одговорности свих актера у систему образовања
- неговање партнерског односа са родитељима који ће бити заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења

Активности	Начин реализације	Време реализације	Носиоци активности	Начин праћења остварености
Континуирано информисање родитеља о свим аспектима школског живота и образовног процеса	Позиви на сарадњу на родитељским састанцима сајту, фб страници, индивидуални разговори	Континуирано , у складу са Годишњим планом рада школе	Одељењски старешина, предметни наставници, стручни сарадници	Педагошка евиденција сајт, фб страница распоред индивидуалних разговора Евиденција стручних сарадника Резултати анкетирања
Информисање родитеља о успеху, владању	Родитељски састанци, Индивидуални разговори	Током наставне године , у складу са распоредом термина	Одељењски старешина, предметни наставници стручни сарадници, директор	Евиденција о обављеним индивидуалним разговорима
Информисање и заједничко разматрање са родитељима о темама од значаја, а у складу са законским оквирима	Седнице, састанци	У складу са планираном динамиком рада Савета родитеља	Чланови савета родитеља Директор школе	Записници са седница Савета родитеља
Укључивање родитеља у живот и рад школе	активности у оквиру каријерног вођења, тематских недеља, акције уређења школског простора Дан родитеља у настави, родитељи професионалци, заједничке посете	Планирање на годишњем нивоу	Родитељи, наставници стручни сарадници, ученички парламент	Извештај о раду школе, сајт, фб страница

	радном месту родитеља, културним манифестацијама			
Активно учешће у појачаном васпитном раду . по потреби	Учешће у реализацији друштвено- корисног рада заједно са учеником - саветодавни рад	По потреби, у складу са правилницима	Одељењ-ски старешина Стручни сарадници	евиденција сарадње са родитељима
Укључивање родитеља у вредновање рада школе	Спровођење анкетирања, интервјуисања	У складу са планираном динамиком реализације испитивања	Стручни сарадници Тим за самовредновање	Извештаји о результатима самовредновања
Активно укључивање родитеља у рад тимова и стручних тела предвиђених	Учешће на састанцима, учешће у доношењу одлука у складу са законским прописима	законом У складу са планом рада тимова	Руководиоци тимова и актива	Записници са одржаних састанака
Организација заједничких активности родитеља, ученика и наставника) у циљу превенције насиља, неговања припадности школе, промоцији позитивних вредности и сл	Учешће у организацији активности и реализацији истих - евалуацији и промоцији сарадње	У складу са динамиком планираних активности на годишњем нивоу	Савет родитеља Ученички парламент Наставници Стручни сарадници	Извештај о раду школе Увид у сајт , фб страницу, летопис школе
Едукација родитеља , саветодавни рад Тематска	Учешће у изради ИОП- а -родитељски састанци Саветодавни рад индивидуални	Континуирано и у складу са Годишњим планом рада	Одељенски старешина, предметни наставници,	Увид у садржај сајта, фб странице Увид у школску

предавања Едукативни садржаји на сајту школе	разговори	школе	стручни сарадници, директор	документацију – записници Савета родитеља , Школског одбора , Извештај о раду школе
---	-----------	-------	-----------------------------------	--

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА, НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљ реализације излета, екскурзија и наставе у природи је усвајање дела наставног програма, непосредним упознавањем културно- историјског наслеђа и природних лепота.

Развијањем позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима, гради се одговоран однос према наслеђу. Оснажују се и позитивни социјални односи између ученика, и ученика и наставника. Такође, циљеви су и: очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја; стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена; проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе; социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу; развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима; развијање способности сагледавања развоја привредних могућности краја, односно региона који се обилази.

На основу Правилника о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи израђује се план и програм реализације по разредима, који се налази у Годишњем плану рада школе. Школа, сваке године, расписује јавну набавку по процедури која се налази у Закону о јавним набавкама

Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
Предлози одељењских већа о дестинацијама излета, наставе у природи и екскурзија засве узрасте	-на седници Наставничког већа утврђен и усвојен предлог	-руководиоци одељењских већа	до 20.августа септембра

Усвајање коначне листе могућих дестинација на седници Савета родитеља школе и временом реализације истих, са одређивањем дневница за наставнике	-усвојена листа на седници Савета родитеља школе	Савет родитеља	до 15. септембра
Расписивање тендера, прикупљање понуда, састанци представника родитеља и избор агенција	-прикупљена тендерска документација, одржани састанци и извршен избор	-секретар школе, директор,	октобар
Реализација одабраних излета, наставе у природи и екскурзија; редована, допунска и додатна настава, ваннаставне активности, шетње, излети, посете, обиласци, друштвене испортске активности	-одржане екскурзије , излети и настави у природи	одељенске старешине директор	април, мај и јун
Анализа реализованих излета, наставе у природи и екскурзија на родитељским састанцима, седници Наставничког већа школе, Савету родитеља школе	-одржани родитељски састанци и седнице	руководиоци одељењских већа, СР, директор	после реализације активности
Постављање паноа са сликама на огласне табле школе,социјалне мреже и сајт школе	-урађене презентације екскурзија и наставе у природи	-ОС, наставник задужен за сајт	После реализације активности

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Циљ: Побољшање читалачке писмености ученика и развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса.

Циљ активности библиотеке јесте да ученици заволе књигу и читање.Развијање љубави према књизи као поузданом извору знања и постепено оспособљавање ученика за самообразовање.Подстицање читања и помоћ у учењу и развоју информатичке писмености код ученика развијањем критичког односа према различитим информацијама и изворима сазнања иразвој осећаја за естетске вредности у литерарним делима

Задаци:

- Развијање навике читања и коришћења библиотечких услуга;
- Описмењавање ученика;
- Развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- Поступно и систематично оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- Стицање новог знања и проширивање стеченог.
- Оспособљавање ученика да користе информације у свим облицима и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота.
- Подстицање ученика на писање састава, есеја.
- Популаризација науке
- Усвајање здравог стила живота
- Упућивање ученика на чување и пажљиво коришћење библиотечке грађе.

ОБЛАСТ РАДА	АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАТОРИ
БИБЛИОТЕЧКИ ФОНД	Набавка литературе и периодичних публикација за ученике, наставнике и стручне сараднике. Израда панoa и изложба нових књига	Библиотекар, стручни сарадници, директор, наставници
РАД СА УЧЕНИЦИМА	Учлањивање ученика Упућивање ученика у коришћење енциклопедија, лексикона, речника, приручника, књиге лектире Учешће у пројектима и културним активностима школе, Помоћ код одабира песама за такмичење рецитатора Развијање навике за чување, заштиту и руковање књигама и часописима Укључивање у рад библиотеке, Хуманитарна акција „Обогаћивање књижног фонда“ Неговање љубави према књизи и писаној речи Промовисање читања	Библиотекар, ученици од I – VIII разреда

САРАДЊА СА НАСТАВНИЦИМА	Организовање наставних часова и радионица Коришћење ресурса библиотеке у наставном процесу Организовање наставних часова из појединих предмета у школској библиотеци Сарадња са наставницима око утврђивања годишњег плана	Библиотекар, наставници, стручни сарадници, директор
------------------------------------	---	--

II

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ
ПЛАНА

КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

ПРОГРАМ ПОСТУПАЊЕ УСТАНОВЕ У ОДГОВОРУ НА КРИЗНИ

ДОГАЂАЈ

Програм је направљен у складу са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. гласник РС“, бр.11/2024) којим је ближе уређен начин поступања у реаговању на кризни догађај, јачање отпорности установа, обезбеђивање ефикасне реакције у пружању заштите деци, односно ученицима и запосленима који су били изложени кризном догађају на индиректан или директан начин, као и начина и активности установе за повратак у редован начин рада.

Дефинисање општих појмова

Кризни догађаји у већини случајева представљају непредвидива дешавања која могу да проузрокују негативне последице по особе које су на директан или индиректан начин биле њима изложене. Некада су ови догађаји изазвани природним узроцима (нпр. поплаве, земљотреси, пандемије), а некада их узрокује човек (убиство, самоубиство, саобраћајне незгоде и сл.). Догађаји који су ван граница уобичајеног људског искуства, за већину људи представљају кризне догађаје. Кризни догађај карактеришу психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, као и солидарност у сврху отклањања и ублажавања последица.

Криза је привремено стање немира односно психичке пометње коју карактерише неспособност особе да превлада неку ситуацију доживљену као претњу, коришћењем до тада уобичајених начина решавања проблема.

Да ли ће нешто од стране појединца бити доживљено као криза, зависи од интензитета догађаја, броја погођених особа, размера уништења и сл.

Посебно је осетљиво када се одређени кризни догађај догоди у установама образовања и васпитања јер погађа велики број деце, одосно ученика, запослених и родитеља.

Благовремено пружање подршке, пре свега деци и младима који су непосредно или посредно били изложени кризном догађају, од непроцењиве је важности у ублажавању последица кризног догађаја и превладавања целокупног искуства.

Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

Кризни догађаји су:

- Природна смрт ученика;
- Покушај убиства и убиство ученика (у установи или ван ње);
- Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
- Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- Саобраћајна незгода у којој је повређен или настрадао ученик и/или запослени у установи;
- Нестанак ученика;
- Масовно тровање у простору установе
- Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично

- Талачка криза
- Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади)
- Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар)
- Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...)
- Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа, и
- Други кризни догађаји, у смислу овог правилника.
- У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредог стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују.

Психолошке реакције ученика основне школе:

- изразити страх (најчешће од тога да се кризни догађај не понови);
- изненадне промене емоционалног стања (плакање, љутња, напади беса, агресивно понашање, неконтролисани смех и сл);
- осећање кривице (опседнутост мислима да су могли спречити догађај);
- осамљивање или потреба за сталним присуством других;
- тешкоће у учењу;
- заборавност;
- психосоматске реакције (проблеми са исхраном, спавањем, стомачне тегобе, мучнина, главобоља и сл).

Психолошке реакције одраслих:

- отуђеност од других људи и повлачење у себе;
- избегавање разговора о кризном догађају;
- негирање да се догађај уопште и догодио;
- честа болна сећања на догађај;
- неконтролисани изливи беса;
- проблеми са концентрацијом и заборавност;
- изразити страх (најчешће од тога да се кризни догађај не понови);
- осећање кривице (уз веровање да су могли нешто другачије да ураде);
- претерана употреба лекова за смирење, алкохола, никотинских средстава и сл.;
- психосоматске реакције (проблеми са спавањем, исхраном, стомачне тегобе, главобоља и сл).

Јачање спремности, отпорности установа за ефикасно реаговање на кризне догађаје:

- У складу са правилником школа је у обавези да континуирано унапређује процедуре поступања ради ефикасног деловања у сврху отклањања или свођења на минимум последица које је кризни догађај изазвао по организацију рада и функционисање установе, као и по физичко и ментално здравље појединца. Све то доприноси јачању отпорности школе за ефикасно реаговање на кризне догађаје, које се заснива на следећим принципима:

• **Континуитет** Подстицање приправности и обезбеђивање континуираног пружања квалитетног образовања и васпитања, подизање свести, планирање и припрема за реаговање у кризним догађајима.

• **Сарадња** Интерсекторска повезаност и заједничко деловање у ванредним ситуацијама, с обзиром на врсту кризе.

- **Доступност** Омогућавање брзог приступа доступним ресурсима како би установа обезбедила континуитет и право на квалитетно образовање и васпитање у време кризног догађаја.
- **Ефикасност** Обезбеђивање да установа активно предузима правовремене и адекватне кораке у реаговању на кризни догађај. ограм рада и кључне активности тима за кризне догађаје

ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА КРИЗНЕ ДОГАЂАЈЕ

Школа је у складу са правилником формирала Тим за кризне догађаје (као део тима за заштиту) који чине:

Зоран Танасковић, директор - руководиоца Тима, информисање јавности и

сарадња са спољашњом заштитном мрежом,

Свјетлана Пријовић, стручни сарадник – педагог, координација активностима Тима и пружалац подршке и помоћи,

Бранислав Јечменица, секретар школе - праћење правне регулативе и информисање

Зоран Цвркотић, предметни наставник и руководиоца Тима за заштиту - пружалац подршке и помоћи

- Данијела Дрчелић, разредна настава

- Марко Деспић

Раде Марковић - пружалац подршке и помоћи

Сандра Спарих, Представник Савета родитеља - координација

Тим за кризне догађаје планира, организује и заједно са осталим органима и тимовима установе, учествује у реализацији активности усмерених на јачање отпорности установе за суочавање са кризним догађајем. Овим активностима треба да буду обухваћени запослени и деца/ученици.

Директор доноси решење којим се дефинише улога чланова тима за кризне догађаје, односно одређује чланове тима који ће обављати послове и активности које се односе на:

- **координацију**-планирање, организација, координација превентивних и интервентних активности и сарадња са спољном заштитном мрежом, праћење и евалуација .
- **пружање психосоцијалне подршке** – праћење реаговања, процена потреба за психосоцијалном подршком, пружање индивидуалне и групне подршке, процена потребе за укључивањем мобилног тима и уколико до тога дође, сарадња са мобилним тимом.
- **информисање** -прикупљање, проверавање, селекције, дистрибуција информација, као и припрема саопштења

АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
- Формирање Тима за кризне догађаје - Дефинисање улога - чланова Тима (координација, пружање психосоцијалне подршке и информисање - Процена снага, капацитета - и специфичности установе - Упознавање НВ о плану рада Тима (превентивне и интервентне активности)	Директор чланови Тима	Август
Израда акционог плана за кризне догађаје и допуна докумената (Годишњи плана рада школе-анекс, Анекс Школског програма, Анекс развојног плана)	чланови Тима стручни сарадник - педагог секретар	Август
Информисање свих запослених – Наставничко веће, Школски одбор са постојањем Тима, члановима и акционим планом за кризне догађаје	Директор стручни сарадник - педагог, чланови Тима	Септембар
- Реализовање стручног усавршавања - семинари/обука на теме: криза, кризни догађаји, успешно реаговање на кризне догађаје, кризне интервенције... - Упознавање чланова колектива са приручником Поступање установа образовања и васпитања у кризним догађајима и са презентацијом: Психолошке кризне интервенције у васпитно-образовним установама	чланови Тима, одељењске старешине 1-8. разреда, предметни наставници стручни сарадник - педагог	Септембар - јун
Унапређивање безбедоносне културе деце и запослених кроз пројекте и реализовање превентивних активности	чланови Тима, одељењске старешине 1-8. разреда, предметни наставници стручни сарадник – педагог Ученички	Септембар - јун

	парламент Родитељи Сарадници- стручњаци из области	
Интервентне активности за време и након кризног догађаја		
Медицинско збрињавање повређених, заштита имовине...	Директор чланови Тима, одговарајуће надлежне службе и органи	По потреби
Израда оперативног плана акције за конкретну врсту кризног догађаја са носиоцима (дефинисаним задужењима, улогама за чланове) и време реализације активности непосредно након кризног догађаја	директор чланови Тима, одговарајуће надлежне службе и органи	По потреби
- Прикупљање основних података (у зависности од самог кризног догађаја) о томе: - шта се догодило, - када се догодило, - где се догодило, - ко је директно, а ко индиректно укључен у догађај, у каквом су стању, како реагују, где се налазе особе које су директно или индиректно укључене у догађај, шта је већ учињено ради ублажавања последица догађаја,	директор чланови Тима	По потреби
Израда саопштења за све запослене, ученике и родитеље у вези са конкретним кризним догађајем (са провереним информацијама, као и активностима које ће се предузети наредном периоду за ублажавање последица	Директор чланови Тима	По потреби
Израда саопштења за медије у вези са конкретним кризним догађајем и план активности, носиоце и временску динамику које ће се предузети у наредном периоду (2-3 недеље)	директор секретар	По потреби

• Реализовање активности подршке кроз: ➤ разговоре са ученицима, родитељима (индивидуално, посебно са ученицима који су директни учесници или блиско повезани са њима, у мањим групама, са целим одељењем) у вези са кризним догађајем, како наставити даље, како помоћи један другом, шта смо из свега научили, ➤ радионице на теме изражавања тешких и болних осећања, ➤ суочавање са кризним догађајем, рад на порасту самопоуздања, разговоре са запосленима (индивидуално, мање групе, колектив) у савлађивању личних, емоционалних проблема, као и договора враћању уобичајеним образовно- васпитним активностима; ➤ активности које ће окупити ученике, родитеље, запослене: нпр. организовати дружења међу ученицима/родитељима истих/различитих разреда кроз: спортска такмичења, излазак ван школе, уређење школског простора, учионица, школског дворишта и др, давање могућности ученицима, родитељима и запосленима који то желе да учествују и сами као помоћ и подршка.	чланови задужени за подршку одељењске старешине, предметни наставници, ученици, родитељи.	По потреби
• Учествовање у активностима опраштања: комеморација, сахрана, • Формирање кутка сећања (туговања) на преминулог – књига жалости, цртежи, писма, фотографије и др.	Директор чланови Тима	По потреби
• Извештавање ➤ поднети извештај стручним телима: педагошком колегијуму, наставничком већу, и органу управљања – школском одбору, школској управи	директор стручни сарадник - педагог	По потреби
• Континуирано обавештавање ученика, родитеља, запослених, медија о предузетим активностима и планом за даље	директор секретар	По потреби

1.Процена снага, капацитета и специфичности установе да се суочи са различитим потенцијалним кризним догађајима

Снаге	Слабости
- Општина је релативно безбедна средина, са ниском стопом криминала, суицида и саобраћајних незгода; - све институције које могу бити од важности када је у питању реаговање на кризне ситуације (Дом здравља, полицијска управа, ватрогасна служба, центар за социјални рад и сл.) су релативно близу што омогућава благовремено реаговање - Постојање психолошке службе у Дому здравља - Школа је у безбедном окружењу; - Позитиван етос и сарадничка атмосфера међу свим актерима школског живота; - Школа одлично сарађује са локалном заједницом; - Наставно особље и стручна служба континуирано се стручно усавршавају; - Постојање правилника и планова којима се регулише безбедност ученика и запослених; - Постојање видео надзора, плана евакуације, редовна провера контроле ПП апарата, паник расвете; - Развијен систем појачаног дежурства наставника; - Школски полицајац; - Развијен систем ефикасног информисања запослених, ученика и родитеља, школски сајт, ФБ страница и вибер групе. - Веома добра сарадња са медијима који се баве локалним информисањем. - Инклузивна клима у школи: неговање и поштовање различитости, уважавање индивидуалне карактеристике и лични контекст сваког ученика – развијен је систем пружања подршке ученицима - Ваннаставне активности школе - Хуманитарне активности школе	- Непостојање начина правилног коришћења слободног времена услед слабе понуде овог дела града у облику садржаја за ученике: спортски клубови, књижевне активности, роботика, играонице (углавном се све налази у новом делу града) - Скромне финансијске могућности локалне самоуправе и школе за пуну реализацију планираних превентивних активности и обука; - Непостојање релевантних података и акционих истраживања на тему безбедносне културе, информисаности и реаговања у кризним ситуацијама ученика, запослених и родитеља. - Непостојање школског психолога
Могућности	Претње
- Едукација ученика и родитеља;	- Гласине и дезинформације које се

- Стручно усавршавање свих запослених из овог домена; - Реализација превентивних активности и показних вежби; -Јасна подела улога, обавеза и одговорности у установи приликом одговора на кризе догађаје;	- шире усмено и путем друштвених мрежа у кризним ситуацијама; - Евентуална недовољна координисаност свих активности и актера унутар установе и спољашње мреже; - Стварање панике.
---	---

Листа установа, организација и удружења грађана са којима установа остварује сарадњу у вези са евентуалним кризним догађајима:

Министарство просвете Републике Србије

Школска управа Ужице

Локална самоуправа општине Прибој

Полицијска управа Прибој

Ватрогасна јединица Прибој

Дом здравља Прибој

Центар за социјални рад општине Прибој

Црвени крст

2. План поступања установе у кризним ситуацијама

План поступања се ради у складу са процењеним снагама, капацитетима и специфичностима школе. Део плана обухвата план поступања у ситуацијама кризе који подразумева:

- предвиђена безбедна места унутар и изван установе у зависности од кризног догађаја (дојаве о експлозивној направи, претње оружаним нападом, терористички напад, пожар, поплава или неки други могући кризни догађај),
- дефинисан начин алармирања, односно оглашавања и информисања у установи у зависности од врсте кризног догађаја (нпр. претња оружаним нападом, терористичким нападом, дојава о експлозивној направи, талачка криза, пожар и сл.),

План евакуације налази се истакнут на видном месту.

- Све просторије у школи (канцеларије, учионице, кабинети, кухиња, трпезарија и све остале помоћне просторије) су јасно означене натписима који се налазе на улазним вратима за сваку просторију са спољашње стране. Разреди и одељења су такође јасно назначени.

Поред ознаке просторије, назначено је и која особа је у њој распоређена на рад (директор, наставници, стручни сарадници, административни радници, помоћно особље) што олакшава потрагу за појединцима у ситуацијама евентуалног кризног догађаја.

Свака измена намене поједине просторије и особа које у њима бораве редовно се ажурира.

3. Стручно усавршавање запослених

Планом рада на годишњем нивоу планирају се обуке које могу бити од значаја запосленима при суочавању са кризним догађајем. Обуке треба да буду усмерене на:

- јачање компетенција за пружање психосоцијалне подршке,
 - реализацију плана евакуације,
 - управљање стресом,
 - ментално здравље,
 - друге аспекте који могу допринети ефикаснијем реаговању у различитим кризним ситуацијама, као на пример:
 - Обука у пружању прве помоћи
 - Обука из противпожарне заштите и раговања у ситуацијама пожара
 - Обука у реализацији плана евакуације за запослене;
 - Обука о реаговању у ситуацијама нарушене безбедности ученика и запослених
- Тим за кризне ситуације ће у сарадњи са Тимом за стручно усавршавање сваке школске године донети план стручног усавршавања који ће обухватити једну или више едукација из наведених области.

4. Програм подизања безбедносне културе

Пошто је потребно подићи ниво безбедносне културе ученика и запослених, школа ће предузети следеће активности:

Акционо истраживање на тему безбедносне културе ученика и запослених.

- Едукација ученика да препознају опасне и кризне ситуације: предавања, трибине,гостовања стручњака по позиву, радионице, квизови...
- Едукација ученика и запослених о начинима реаговања у кризним ситуацијама.
- Едукација ученика и запослених о начинима трагања за помоћи у току и након завршетка кризне ситуације.
- Едукација ученика и запослених на тему превенције и подизања безбедносне културе у школи, локалној заједници, регионалној и националној безбедности.

При планирању и, касније, реализацији свих аспеката реаговања, укључујући и пружање психосоцијалне подршке, посебну пажњу треба посветити ученицима који имају одређене специфичности (оштећење чула, тешкоће у кретању, инвалидитет, тешкоће из спектра аутизма, хроничне болести...).

Превентивне активности школе

УЛОГА ШКОЛЕ

Успешна превенција подразумева координисану стратегију на нивоу целе школе, уз сарадњу управе, наставника, ученика и родитеља. Активности су усмерене на подизање нивоа свесности, културе, као и могућности ненасилног решавања проблема.

ЗАДАЦИ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ДИНАМИКА
Обука и вежбе	Обука запослених: Редовно обучавање запослених на различитим обукама и семинарима о самом појму	Запослени у школи,лица из струке	Током године

	кризних догађаја, процедурама за хитне случајеве и њиховим улогама у кризним ситуацијама. Симулације и вежбе: Спровођење симулација и вежби како би се тестирала ефикасност кризног плана и идентификовале евентуалне слабости. Преглед прошлих догађаја: Учење из претходних криза или пропуста како би се побољшале постојеће стратегије		
Праћење и унапређење	Системи раног упозорења: Успостављање система за праћење потенцијалних кризних индикатора,. Редовно ажурирање планова: Периодично преиспитивање и ажурирање планова како би остали релевантни у односу на промене у окружењу и . Ангажовање заинтересованих страна: Изградња добрих односа са кључним актерима (запосленима, децом, родитељима и осталима) ради боље координације и размене информација.	Тим за кризне догађаје, запослени у школи, лица из струке	Током године

Смањење ризика	Улагање у технологију: Примена сигурносних мера као што су антивирусни софтвер, резервне копије података и системи за контролу приступа. Физичка безбедност: Побољшање сигурности објеката кроз контролу приступа, надзор и друге физичке мере	Тим за кризне догађаје	Током године
Подизање свести и едукација	Превенција вршњачког насиља: Презентације и радионице које обрађују појам и врсте насиља (физичко, вербално, дигитално), последице насиља и значај реаговања посматрача. Дигитална безбедност: Едукација о опасностима на интернету (сајбер-насиље, лажни профили, уцењивање) и како безбедно користити дигиталне технологије. Информисање о ризицима: Разговор са ученицима о врстама кризних догађаја који могу да се десе у школи (пожари, дојаве о бомбама, природне непогоде).	Тимови за кризне догађаје и превенцију од насиља, лица из струке	Током године

Практичне вежбе и симулације	Вежбе за реаговање у случају пожара: Редовне вежбе евакуације које ученицима показују како да се брзо и безбедно напусте школску зграду. Симулације кризних ситуација: Безбедне симулације које омогућавају ученицима да увежбавају реаговање на различите претње, у складу са њиховим узрастом. Стварање сигурног окружења: Успостављање јасних рутина и правила понашања у школи, што доприноси осећају сигурности и предвидљивости.	Тим за кризне догађаје.запослени у школи	Током године
Партнерство са родитељима и заједницом	Укључивање родитеља: Акциона истраживања као испитаници; Учесници у округлим столовима и дебатама; Публика и учесници на стручним предавањима и трибинама; Учесници и реализатори радионица, акција, едукација, семинара; Учесници на јавним и показним превентивним вежбама;	Тим за кризне догађаје.запослени у школи,родитељи	Током године

	Сарадња са институцијама: Ангажовање полиције, ватрогасаца и других стручних служби у едукативним програмима и вежбама.		
--	---	--	--

Потенцијалне радионице са ученицима :

*Развој социјалних и емоционалних вештина

*Радионице о емпатији и толеранцији: Ученици секроз вежбе и дискусије уче да разумеју осећања других, прихватају различитости и сузбијају предрасуде.

*Вежбе решавања сукоба: Играње улога и симулације конфликтних ситуација помажу ученицима да науче ненасилне технике комуникације и преговарања.

*Учење емоционалне саморегулације: Кроз технике као што су дисање или контролу ума, деца уче да препознају и контролишу своје емоције, посебно бес и фрустрацију.

*Промовисање позитивне комуникације: Радионице усмерене на активно слушање, асертивност и конструктивно изражавање мишљења доприносе бољим односима међу вршњацима.

*Програми вршњачке подршке: Обучавање групе ученика да буду "амбасадори другарства" или медијатори у сукобима, чиме се ствара сигурнија и подржавајућа средина.

5. Начин реаговања - кораци поступања установе када се догоди кризни догађај

ЗАДАЦИ	АКТИВНОСТИ
Прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа	-Тим прикупља информације о догађају (опис догађаја, место и време када се десио догађај), ко је све погођен кризним догађајем и каква му је помоћ потребна, где се налази и у каквом је стању, као и о томе шта је већ урађено поводом тога у установи. - Ако се догађај десио ван установе, проверити одмах тачност информације преко поузданих извора: породице, полиције, хитне помоћи и сл. -Ако се у установи десио кризни догађај, одмах позвати хитну помоћ, полицију и евентуално друге службе (нпр: ватрогасце). Приликом поступања установе у одређеним ситуацијама кризног догађаја, неопходно је поступање у складу планом евакуације. Пре почетка евакуације, визуелним прегледом проверити да ли је пут за евакуацију безбедан.
Успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите (социјална и здравствена заштита, полиција, јавно тужилаштво, јединица локалне самоуправе, мобилни тим).	Сазвати хитан састанак тима за кризне догађаје. На основу прикупљених података, уз обавезу хитног обавештавања спољашње мреже заштите, установа врши процену да ли може да поступа самостално или јој је потребна помоћ и подршка представника спољашње мреже заштите, са којом израђује јединствен план деловања, начин рада и извештавања. У зависности од облика/врсте и степена интензитета кризног догађаја установа процењује кога укључује од спољашње мреже заштите - Након доласка припадника полиције, потребно је утврдити да ли су деца и запослени у установи безбедни на месту које је планом дефинисано као безбедно место или место поновног окупљања. -Након доласка полиције, хитне помоћи и ватрогасаца-спасилаца, даље се поступа по инструкцијама ових органа. -Тим за кризне догађаје благовремено информише Министарство просвете, односно надлежну школску управу о догађају, као и предузетим активностима
Сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције	Информисати надлежну Школску управу. Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор је у обавези да одмах по сазнању обавестити Министарство просвете како би се ангажовао интерсекторски мобилни тим за кризне ситуације, који је формиран у складу са Протоколом

	о поступању приликом суочавања друштва са кризним ситуацијама у оквиру Радне групе Владе Републике Србије ради пружања неопходне подршке. У ситуацијама када поступа мобилни тим, тим за кризне догађаје установе постаје саставни део мобилног тима. Тим за кризне догађаје установе пружа потребне информације мобилном тиму, учествује у заједничком планирању.
Благовремено информисање деце/ученика, родитеља, запослених и медија о догађају	Размотрити све добијене информације и позвати породицу/е погођених кризним догађајем и договорити са њима које информације можете проследити запосленима у установи, деци, ученицима, родитељима и евентуално медијима. Директор установе именује особе задужене за припрему званичних информација за родитеље, ученике, запослене и за медије. Обавештења имају сврху континуираног информисања запослених, родитеља и деце/ученика и медија о најновијим, провереним и тачним информацијама до којих је установа дошла, ради планирања одговарајуће подршке и предузимања других потребних мера (сузбијање гласина и ширења панике); упознавање са могућим тешкоћама, ризицима, изазовима и начинима за њихово превазилажење; упознавање са начинима подршке. Уколико није могуће састанак одржати у установи, пронаћи друге начине комуникације (видео конференција, вибер комуникација...). На састанку поделити са запосленима проверене информације у вези са кризним догађајем, подсетити их да установа има Програм поступања установе у кризним догађајима, указати на могуће изазове у наредном периоду. Нагласити да је директор једина овлашћена особа у установи за комуникацију са медијима. Саопштење за медије сачињава се у сарадњи са надлежним службама Министарства. Одредити на који начин ће информације бити прослеђене ученицима и родитељима (у писаној или усменој форми). Припремити саопштење за ученике. Припремити саопштење које се упућује родитељима других ученика. Подсетити се правила за контакт са медијима и припремити писано саопштење које садржи кључне информације о догађају, безбедносним поступцима и плановима за опоравак. Изразити саосећање према жртвама и њиховим породицама, наглашавајући емпатију и подршку установе.

	Пратити извештавање медија и, ако је потребно, брзо реаговати на евентуалне нетачности.
Психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима	Тим за кризне догађаје прати реаговања ученика, родитеља и запослених, идентификује коме је помоћ потребна и у складу са тим организује пружање психосоцијалне подршке. Упутити запослене да помоћ могу да потраже од стручног сарадника. Одредити и јасно означити просторију у којој ће стручни сарадник/ци или чланови мобилног тима пружати психосоцијалну подршку запосленима, родитељима и ученицима којима је таква помоћ потребна. Приликом пружања психосоцијалне подршке као основна интервенција користи се психолошка прва помоћ. У зависности од врсте, интензитета и последица кризног догађаја, тим процењује потребу за укључивањем представника из система здравствене заштите у циљу пружања психосоцијалне подршке и/или укључивање интерсекторског мобилног тима за кризне ситуације.
Израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи	Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима установе израђује план рада по измењеном, прилагођеном плану. Неопходно је да начин рада установе буде прилагођен последицама кризног догађаја, могућностима и потребама деце/ученика и запослених у погледу реализације свих школских активности непосредно након кризног догађаја. План рада треба да садржи конкретне активности/мере које установа планира да предузме, носиоце (извршиоце) планираних активности, временску динамику, начин извршења, начини праћења и извештавања. Приликом прављења плана важно је узети у обзир врсту кризног догађаја, број погођених особа, процену даљих ризика, реакцију локалне заједнице и одговарајуће правне аспекте. Установа прати реализацију плана и у зависности од тока смиривања кризног догађаја, ревидира план, допуњује га и коригује. Размотрити да ли ћете неке школске активности отказати или променити датум одржавања (екскурзије, настава у природи, спортски и културни догађаји, тестирање, писмени задаци...). Настава се, по потреби, може модификовати (организовати ван школе, на новој локацији, модел наставе на даљину, комбиновани модел...). Одржати кратак састанак са запосленима,

	обавестите их о новим информацијама, корацима које је тим за кризне догађаје предузео и планираним активностима. Неопходно је да запослени све време буду благовремено информисани. Важно је оснажити запослене да потраже помоћ, уколико за тим постоји потреба. Заједно са наставницима идентификовати и у наредном периоду посебну пажњу обратити на особе које су најугроженије/најрањивије: сестру или брата уколико похађају исту школу, најбоље другове или другарице, особу са којом је повређени/настрадали био у емотивној вези итд.
Организација евентуалних комеморативних активности	У случају кризних догађаја са смртним исходом, тим учествује у организацији и планирању адекватних комеморативних активности. Уколико се кризни догађај завршио смрћу ученика или запосленог, проследити информацију о времену и организацији одласка на сахрану. Када је у питању смрт ученика, важно је предвидети ко ће од запослених личне ствари преминулог ученика предати породици у одговарајућем тренутку. Уколико се организује комеморација у установи, важно је да се са породицом настрадалог договорате о томе. Важно је припремити децу која желе да присуствују комеморацији и објаснити им шта ће се дешавати током комеморације. Омогућити онима који то желе да активно учествују у одавању поште преминулом. Тога дана, настава може да се откаже или да се распоред часова прилагоди поменутом догађају. Након комеморације омогућити да деца могу да буду са својим родитељима (посебно деца млађег узраста) и/или да буду заједно и разговарају уз подршку одрасле особе која им је блиска, у коју имају поверења (одељењски старешина, стручни сарадник, неко од наставника). Установа самостално одлучује да ли ће организовати комеморацију. Осим комеморације, могуће организовати и друге видове одавања почasti и бржем опоравку заједнице.
Праћење реализације плана и евалуација	Неопходно је праћење реализације плана рада (у оквиру плана рада тима за заштиту) у измењеним условима, евентуалне корекције и допуне плана у зависности од процене степена, броја и последица изазваних кризним догађајем и предузетим корацима. Састанак са запосленима у циљу анализе ефикасности установе у превладавању кризног

	догађаја (неколико недеља након догађаја). Упозорити на могуће одложене реакције туге код деце, али и потребу да о кризном догађају разговарају са одраслима, што је важно омогућити. посебну пажњу посветити блиским пријатељима преминулог. Ако је дошло до прекида наставе, потребно је направити процену о повратку деце/ученика у установу, уз уважавање индивидуалних разлика. Уколико је због кризног догађаја дошло до прекида или до извођења наставе у измењеним условима, тим за кризне догађаје, када се стекну услови, у сарадњи са педагошким колегијумом (по потреби и тимом за инклузивно образовање), сачињава посебан план даље реализације образовно-васпитног односно васпитног рада. По потреби, после извесног времена организовати родитељске састанке. Сврха овог састанка је да се родитељима пружи могућност да говоре о својим осећањима, да се од њих добију повратне информације о актуелном стању, о ефективности поступања установе у претходном периоду и да се информишу о плановима за стабилизацију у наредном периоду. Омогућити родитељима индивидуалне разговоре са стручним сарадником или разговор у малим групама.
Вођење документације и извештавање	Тим је дужан и да води документацију о спроведеним активностима у вези поступањем у кризној ситуацијом. Извештај о поступању установе доставља се надлежној школској управи, а када су у питању домови ученика, извештај о поступању се доставља и сектору Министарства надлежном за ученички и студентски стандард, у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада у установи

6. Начини укључивања и сарадње са породицом ради заједничког деловања на јачању отпорности установе

Са циљем јачања отпорности установе која се заснива на принципима континуитета, сарадње, доступности и ефикасности, школа ће укључивати породице ученика. Представник Савета родитеља је члан Тима за кризне догађаје и у ситуацијама кризног догађаја равноправно учествује у реализацији свих планираних активности, комуницирајући активно са осталим члановима Савета, заступајући њихове предлоге, потребе и интересе.

Породице ученика укључиваће се у све превентивне активности:

- Акциона истраживања као испитаници;

- Учесници у округлим столовима и дебатама;
- Публика и учесници на стручним предавањима и трибинама;
- Учесници и реализатори радионица, акција, едукација, семинара;
- Учесници на јавним и показним превентивним вежбама;

7. Начини праћења, евалуацију и извештавања о реализацији програма

Тим за кризне интервенције прати реализацију овог програма континуирано током сваке школске године, евалуира и извештава о реализованим активностима.

Извештај се подноси два пута током школске године, на полугодишту и крају школске године. Извештај је део Годишњег извештаја о раду школе који се разматра на Наставничком већу, Ученичком парламенту и Савету родитеља, а усваја га Школски одбор.

У ситуацијама кризног догађаја, Тим свакодневно прати реализоване активности, у складу са Правилником и овим Програмом, евалуира их и ревидира, те о томе редовно и свакодневно извештава Мобилни тим, Школску управу и Министарство просвете договореним начинима комуникације.

Приликом евалуације водити рачуна о следећем:

- Дефинисати јасно циљеве евалуације.
- Приказати податке о кризном догађају, укључујући време, место, узроке.
- Прикупити податке о реаговању установе – од запослених, деце, родитеља.
Информације се могу прикупити кроз разговоре, фокус групе и друге начине.
- Проценити ефикасност комуникације током и након кризног догађаја.
- Прегледати безбедносне поступке установе током кризног догађаја.
- Идентификовати шта је функционисало добро и где је могуће побољшање.
- Саставити детаљни извештај који обухвата све аспекте евалуације и препоруке за будућност.

ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ ЗА ПОЛАГАЊЕ ЗАВРШНОГ ИСПИТА

Програм је сачињен на основу анализа постигнућа ученика, анализе завршног испита Завода за вредновање образовања и васпитања и анализа на нивоу школе. Предложене мере побољшања су имплементирани у планове наставе и учења, планове припремене наставе за све предмете који се полажу на завршном испиту.

Активност	Начин реализације	Носиоци активности и циљна група	Време реализације	Начин праћења
Спровођење иницијалног тестирања	Израђени иницијални тестови	Стручна већа, наставници групе предмета Циљна група: Ученици осмог разреда	Септембар	Анализа иницијалних тестова, Извештаји стручних већа
Израда задатака у складу са стандардима на часовима редовне, допунске и додатне наставе	Израђени задаци у складу са стандардима	Наставници свих Предмета Циљна група: Ученици осмог разреда	У току године	Извештаји стручних већа
Спровођење пробног завршног испита	Планирање, реализација завршног испита	Школска комисија Циљна група: Ученици осмог разреда	Март	Извештај о раду школе
Анализа резултата пробног завршног испита	Стручна већа су израдила анализу резултата пробног	Предметни наставници у оквиру стручних већа	Април	Извештаји стручних већа
Професионална оријентација	Тестирање, разговори	одељенске старешине, стручни сарадници Циљна група:	Током другог полугодишта	Извештај тима ПО

		Ученици осмог разреда		
Припремна настава за све предмете са завршног теста	Израда плана припремне наставе, ученици похађају припремну наставу	Наставници за групу предмета са завршног теста Циљна група: Ученици осмог разреда	Друго полугодиш те школске године и две недеље након краја наставне године	Извештај о раду школе
Имплементација предложених мера ради побољшања резултата постигнућа након иницијалног, пробног завршног тестирања и планираних провера на часовима редовне, допунске и додатне наставе	Анализа, размена информација, доношење мера за унапређивање	Наставници свих предмета Циљна група: Ученици осмог разреда	Током школске године	Записници одељењских већа, Записници НВ
Спровођење завршног испита	Организација, спровођење, тестирање	Комисија Циљна група: Ученици осмог разреда	Према календару које прописује Министарство просвете	Извештај о раду школе, Извештај супервизора
Правовремено информисање родитеља и ученика о плану припреме ученика за завршни испит	дискусија, размена информација	Комисија Циљна група: Ученици и родитељи осмог разреда	Током године	Извештај са родитељских састанака

ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Ученицима којима је услед сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености, ризика од раног напуштања школовања потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана. Такође, овај програм подразумева и проширен и продубљен програм наставе и учења који се примењује за ученике са изузетним способностима.

Циљеви програма:

- Постизање оптималног укључивања ученика у образовно- васпитни процес
- Осамостаљивање у вршњачком колективу
- Функционисање унутар школе и напредовање у образовању
- Припрема за рад

Омогућити деци и ученицима да се укључе у редовни образовно- васпитни систем како би усвојила знања и умења потребна за свакодневно функционисање у друштву, стекла самопоуздање, поверење у друге и усвојили позитивне навике. Такође, продубљивање знања и развијање вештина путем проширених садржаја за ученике код којих постоје изразита интересовање и могућности за усвајањем таквих знања.

Задаци:

- Правовремено препознавање ученика којима је потребна додатна подршка
- Израда, праћење и ревизија индивидуални образовних планова (ИОП-а)
- Пружање одговарајуће подршке ученику
- Пружање одговарајуће подршке родитељима
- Праћење примене подршке и напредовања ученика
- Већа укљученост у колектив (на нивоу одељењске заједнице) и спречавање дискриминације
- Сензибилизација свих актера за питања инклузивног образовања
- Стручно усавршавање наставника за рад по ИОП- у

Начин остваривања програма:

Наставни планови и програми су прилагођени ученицима за које је предвиђен индивидуални образовни план који је саставио Тим за инклузивно образовање. Остварује се кроз редовну и допунску наставу током школске године. Обухвата методе и облике рада, као и средства потребна за успешно савладавање наставних садржаја у складу са индивидуалним могућностима и потребама ученика.

Такође, остварује се кроз додатну наставу са ученицима код којих постоји жеља, интересовање и могућности за савладавањем проширених наставних садржаја путем ИОП-а 3.

Начин прилагођавања програма ученицима:

Методе и облици рада:

Рад са ученицима: Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи. Прилагођавање наставних метода (демонстративно- илустративна, монолошка, диференцирани задаци...). Сарадња са вршњацима

Рад са наставницима: Помоћ при изради педагошког профила, консултације, размена примера добре праксе, обезбеђивање материјала за рад и асистивне технологије и стручног усавршавања (у сарадњи са управом школе)

Рад са родитељима: Редовни састанци (на 3 месеца), укључивање у израду плана ИОП-а, подршка и сарадња у реализацији ИОП-а

За ученике са изузетним способностима припрема се индивидуални образовни план, програм и начин рада којим се утврђује обogaћен начин образовања и васпитања.

***ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ СВИХ УЧЕНИКА КОЈИ СЕ ОБРАЗУЈУ ПО ИНДИВИДУАЛНОМ ОБРАЗОВНОМ ПЛАНУ ЧИНЕ ПРИЛОГ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.**

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРОЦЕСУ УЧЕЊА ЗА ДЕЦУ СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА, ТАЛЕНТИМА

Индивидуални образовни план са проширеним садржајем (ИОП 3) представља посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању за ученике са изузетним способностима и даровитостју. За разлику од ИОП-а 1 и ИОП-а 2, који прилагођавају или мењају програм ради превазилажења тешкоћа, ИОП 3 се креира са циљем да максимално развије потенцијале напредних ученика, спречи њихову досаду у редовној настави и омогући им обogaћено учење.

Овај план се заснива на претпоставци да традиционални наставни програм често није довољан да задовољи образовне потребе даровитих ученика. Кроз ИОП 3, школа званично прилагођава свој рад карактеристикама конкретног детета — његовом темпу учења, стилу мишљења и специфичним интересовањима — обезбеђујући му симулативно и подстицајно окружење за раст.

Општи циљеви ИОП-а 3

Главни циљеви увођења и реализације ИОП-а 3 усмерени су на целовити развој личности даровитог ученика:

- **Оптимизација личних потенцијала:** Омогућавање ученику да достигне свој највиши могући ниво интелектуалног, креативног и практичног изражавања у областима у којима је даровит.
- **Стимулисање критичког и научног мишљења:** Померање тежишта са пуког репродуковања чињеница на аналитичко, критичко и синтеричко размишљање (виши нивои Блумове таксономије).
- **Развијање самосталности у учењу:** Оспособљавање ученика за дугорочно, самостално вођење истраживања, коришћење ИКТ алата и проналажење релевантне научне литературе.
- **Очување унутрашње мотивације:** Спречавање губитка интересовања за школу кроз стално нуђење нових, интелектуално изазовних и сложених садржаја.

- **Социјално-емоционални баланс:** Пружање подршке ученику у развоју здраве слике о себи, суочавању са успехом и неуспехом, контроли стреса и квалитетној интеграцији у вршњачки колектив.

Садржај рада	Начин остваривања програма и узраст ученика/ циљна група	Носиоци остваривања програма	Начин праћења
Идентификовање талентованих и номинација ученика	Праћење успеха, активности и интересовања ученика Један од критеријума је освојено место на републичким или међународним такмичењима / за предметну наставу/ Дефинисање области Тестирање ученика, по потреби Циљна група: сви узрасти, са посебним акцентом на ученике од 3. разреда	Наставници, учитељи, стручни сарадници	Записници са седница Одељењских већа евиденција ПП Служба педагошка документација учитеља и наставника
Психолошко-педагошко тестирање когнитивних способности, талената и емоционалне зрелости; анкетање родитеља.	Задаци за проверу когнитивних способности, талената и зрелости; упитници за породицу.	Школски педагог, родитељи	Званични извештај тестирања, анализирани резултати анкета
Израда прегледа јаких страна, интересовања и стилова учења.	Анализа резултата тестирања и разговор са учеником ради мапирања предности и стилова учења.	ТИО, педагог, родитељи Идентификовани даровити ученик	Педагошки профил ученика у оквиру ИОП-а 3
Предлог ТИО-а, усвајање на Наставничком већу уз писмену сагласност родитеља.	Формулисање званичног плана, прикупљање потписа родитеља и изгласавање на већу.	ТИО, Наставничко веће, родитељи	Записник са седнице Наставничког већа, потписана сагласност
Обогаћивање садржаја: Увођење напредних тема, повезивање градива кроз међупредметне компетенције и пројектну наставу.	Развој истраживачких пројеката који спајају више предмета и увођење напредних тема.	Предметни наставници, стручни сарадници Даровити ученик или група ученика	Одбрана пројектног задатка, евалуација крајњег продукта

Бржи пролазак кроз основно градиво ради отварања простора за самостално истраживање.	Сажимање редовних лекција кроз убрзан темпо рада ради отварања простора за самостално истраживање.	Предметни наставник, ученик	Тестови брзе провере базичног знања, дневник самосталног рада
Задаци са виших нивоа Блумове таксономије (анализа, вредновање, нова синтеза).	Задаци који захтевају критичко мишљење, проналажење грешака и креирање ауторских решења.	Предметни наставник Даровити ученик	Анализа квалитета урађених сложених задатака и есеја
Проучавање тема ван уџбеничког оквира уз коришћење ИКТ алата и стручне литературе.	Налажење података на дигиталним научним платформама и читање стручне литературе.	Даровити ученик	Израда дигиталних презентација, бележење референци литературе
Индивидуализовани рад са напредним материјалима у оквиру редовних часова.	Додела посебних, тежих наставних листића док остатак одељења ради на основном нивоу.	Предметни наставник Даровити ученик	Евидентирање урађених напредних материјала у педагошкој свесци
Додатна настава и рад у специфичним предметним секцијама.	Редовно похађање часова додатне наставе и учешће у предметним секцијама.	Наставник-водителј секције Група напредних ученика	Дневник рада додатне наставе/секције, евиденција долазака
Учешће у пројектима на нивоу школе/локалне самоуправе и вођење кроз захтевне садржаје за школска, општинска, окружна и републичка такмичења.	Симулација такмичарских услова, решавање старих тестова и израда захтевних пројеката.	Предметни наставник (ментор), координатори пројеката Даровити ученик или тим ученика	Пласман на такмичењима (од школског до републичког), јавна презентација
Формативно праћење: Бележење напретка кроз дневне образовне исходе дефинисане у ИОП-у 3 конкретног ученика.	Свакодневно уписивање запажања о томе како ученик савладава посебно дефинисане исходе.	Предметни наставници Појединачни ученик	Дневне забелешке у Е-дневнику (део за инклузију), свеска наставника
Сумативно оцењивање: Оцењивање према критеријумима прилагођеног програма (исходи напредног нивоа).	Тестирање и оцењивање кроз провере знања прилагођене напредним исходима из ИОП-а 3.	Предметни наставник Даровити ученик	Бројчане и описне оцене уписане у званични дневник

Анализа ефикасности програма на Одељенским већима и ТИО-у.	Периодични састанци на којима се разматра ефикасност и оправданост тренутног плана.	Одељенско веће, чланови ТИО-а Тим који води ИОП 3	Стручни извештаји ТИО-а, записници са седница Одељенских већа
Корекција и допуна планова у складу са брзином напредовања или промене интересовања ученика.	Измена исхода, додавање нових тема или промена темпа у складу са напредовањем ученика.	ТИО, предметни наставник, родитељи Даровити ученик	Измењен и допуњен документ ИОП-а 3 за текућу школску годину

Програм транзиције

За свако дете, ученика и одраслог који остварује право на додатну подршку, установа планира и спроведи посебне мере за припрему детета, ученика и одраслог за прелазак у нови циклус, односно ниво образовања, или прелазак у другу установу, као и мере за припрему образовне установе у коју се укључује дете, ученик и одрасли.

Хоризонтална и вертикална проходност подразумева несметано кретање детета, ученика и одраслог кроз систем:

- 1) укључивање у образовну установу;
- 2) прелазак са једног нивоа образовања на други;
- (а) Трансфер из једне институције у другу;
- 4) прелазак из развојне групе у васпитну групу у предшколском васпитању и образовању, односно из одељења за децу са сметњама у развоју у редовно одељење;
- 5) завршетак образовања и припрема за самосталан живот у заједници.

У циљу припреме установе и остваривања континуитета подршке коју добија дете, ученик и одрасли, Тим установе коју похађа дете, ученик, односно одрасли је у обавези да најмање три месеца пре преласка детета, ученика, односно одраслог успостави сарадњу са Тимом установе у којој дете, ученик, односно одрасли наставља да стиче образовање. Сарадња установе траје најмање још три месеца од тренутка укључивања у другу образовну установу.

План транзиције (Образац 7) је саставни део ИОП-а. За спровођење плана транзиције потребна је писана сагласност родитеља.

Циљ примене програма је и што лакши прелазак са једног нивоа образовања на други (у школи из предшколског у школски систем, из првог циклуса у други, као и прелазак из основне школе у средњу), односно:

- унапређивање родитељских и професионалних компетенција наставника у остваривању добробити детета
- лакша транзиција детета предшколског у школски систем, из првог циклуса у други, као и прелазак из основне школе у средњу

- целовито сагледавање васпитања и образовања као повезаног процеса бриге, неге, образовања и васпитања који су utkани у сваки сегмент заједничког живљења деце и одраслих,
- усмереност на дугорочне циљеве а не на краткорочне исходе и постигнућа – основно васпитање и образовање је усмерено на процес развоја дугорочних циљева и исхода, као базичних компетенција успешног људског функционисања, развоја и учења, као што су способност саморегулације, симболично изражавање, социјална и емоционална компетентност, позитиван идентитет. Специфична знања, вештине и навике треба сагледавати као средства којима се подржава и подупиरे развој ових базичних компетенција, а не као краткорочно постигнуће коме се тежи.
- интегрисани приступ учењу и развоју који се заснива на повезаном искуству онога што дете чини и доживљава у ситуацијама које су му смислене и које повезује смисао, а не кроз издвојене садржаје и појединачне активности везане за појединачне образовне области или аспекте развоја.
- континуитет образовања који се остварује постављањем темеља целоживотног учења и темеља развијања образовних компетенција и повезивањем са школом, породицом и локалном заједницом.

Ефекти примене програма:

- боља информисаност и оснажене компетенције родитеља
- оснажене компетенције васпитача
- лакши прелазак детета из једног циклуса образовања у други.

Програм транзиције ученика сачињен је уз уважавање узрасних ,развојних и специфичних карактеристика ученика .

1. ИЗ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ У ОСНОВНУ ШКОЛУ

Програм се односи на ученика првог разреда и полазнике припремног предшколског програма (у даљем тексту ППП) .

Активност	Начин реализације	Носиоци активности и циљна група	Време реализације	Начин праћења
Упознавање са бројем деце и информације о броју деце којој је потребна додатна подршка	Размена информација	Педагог школе	јун – август	Извештај педагога
Формирање одељења првог разреда-избор	Педагог школе на основу тестирања формира одељења	ППП служба, родитељи, ученици,	јун – август	Списак одељења

учитеља		учитељи		
Израда плана транзиције	Размена информација	Психолог, педагог ПУ, Васпитачи ПУ родитељи, ПП служба ОШ	Август	План транзиције Извештај тима ИО
Упознавање дворишта, зграде школе, просторија школе. посета разредима, ђачким клупама	Организација долазака деце у школу	Васпитачи Стручни сарадници Родитељи	током школске године	
Заједничке васпитно-образовне активности /посета часу или активностима	Организација долазака деце у школу	Учитељи четвртог разреда	током школске године	Извештај о раду школе
Сарадња са релевантним институцијама у циљу пружања подршке деци (по потреби)	Размена информација	Школа Центар за социјални рад, ИРК, здравствене институције и друге институције васпитачи, родитељи, особе задужене из локалне средине	Током школске године-по потреби	Извештај о раду школе
Обезбеђивање додатне подршке ученицима	План индивидуализације, ИОП-и	Школа Локална самоуправа Циљна група: ПП служба, родитељи, сарадници ван институције, лични пратиоци	Током школске године-по потреби	Извештај тима ИО

2. ИЗ РАЗРЕДНЕ НА ПРЕДМЕТНУ НАСТАВУ

Активност	Начин реализације	Носиоци активности и циљна група	Време реализације	Начин праћења
Ближе упознавање ученика са простором школе	Посете школама	Учитељи, ученици ИО Ученици четвртог разреда	Мај-јун	Извештај стручних већа
Саветодавни рад са родитељима	Разговор, размена информација, анализа	Стручна служба, учитељи, Родитељи ученика четвртог разреда	Током године	Извештај стручне службе Евиденција учитеља
Саветодавно-инструктивни рад учитеља са свим наставницима који предају ученицима ради боље припреме наставника на прихватање ученика и упознавање са постигнућима ученика и климом у одељењу	Разговор, размена информација, анализа	педагог учитељи, Предметни наставници	Август	Извештај стручне службе Евиденција учитеља
Организација и реализација часова предметне наставе ученицима четвртог разреда	Реализација часова	Учитељи, предметни наставници Ученици четвртог разреда	Током године	Евиденција у дневнику
Укључивање и информисање Тима за пружање подршке ученицима и Тима за ИО са са карактеристикама ученика	Разговор, размена информација, анализа	Учитељи, одељењске старешине, чланови тимова, педагог, Ученици четвртог разреда	Август-септембар	Записник са састанка

Сарадња са релевантним институцијама у циљу пружања подршке деци (по потреби)	Разговор, размена информација, анализа	Школа Центар за социјални рад, ИРК, здравствене институције и друге институције Циљна група:	април - мај	Извештај о раду школе
---	--	--	-------------	-----------------------

3. ИЗ ОСНОВНЕ У СРЕДЊУ ШКОЛУ

Активност	Начин реализације	Носиоци активности и циљна група	Време реализације	Начин праћења
Сарадња основне школе са средњим школама	размена информација	Тим за професионалну оријентацију, Тим за ИО, ПП служба, одељењске старешине,	Мај-јун-јул	Извештај тима за ПО Извештај о раду школе
Каријерно вођење ученика	Тестирање, разговор, размена информација	педагог одељењске старешине родитељи, Ученици осмог разреда	Мај-јун	Извештај тима за ПО Извештај о раду школе
Израда плана транзиције (по потреби)	Израђен план транзиције	Педагог, СТИО ОШ и СТИО СШ Ученици осмог разреда којима се пружа додатна образовна подршка	Мај-јун	Извештај тима за ИО
Активности у вези са уписом у средњу школу	Информисање, реализација завршног испита у складу са календаром и стручним упутством	Комисија за завршни испит, ОШ, Школска управа Ужице, средње школе	Мај-јун-јул	Извештај о раду школе
Сарадња са релевантним	размена информација	ПП служба, родитељи,	април - мај	Извештај о раду школе

институцијама у циљу пружања подршке деци (по потреби)		особе задужене из локалне средине, Центар за социјални рад, ИРК, здравствене институције и друге институције		
--	--	--	--	--

КОМПЕЗАТОРНИ ПРОГРАМ ЗА ПОДРШКУ УЧЕНИЦИМА ИЗ ОСЕТЉИВИХ ГРУПА

Пружање образовно-васпитне подршке ученицима из осетљивих група - ученици ниског социоекономског статуса, ромске националности.

Циљ:

- Пружање подршке у учењу за ученике из осетљивих група;
- Рад са ученицима и наставницима на унапређењу њихових компетенција и подизању свести;
- Пружање подршке ученицима у бољем разумевању српског језика;
- Праћење укључивања ученика из осетљивих група у живот и рад школе и у школске активности;
- Информисање родитеља/старатеља о начину остваривања права;
- Пружање помоћи васпитно-запуштеним или угроженим ученицима који долазе из дефицијентних породица или породица са проблематичним односима;
- Упознавање и праћење социјалних прилика ученика и заштита деце тешких породичних прилика – упућивање у остваривање социјално- заштитних мера;
- Сарадња са релевантним институцијама и појединцима у подршци ученицима из осетљивих група

Садржај/активности:

- Едукација свих запослених у установи за повећање осетљивости и начине свих потреба ученика из друштвено-осетљивих група
- Едукација вршњака и њихових родитеља за повећање осетљивости за прихватање ученика којима је потребна додатна подршка
- Саветодавни рад са родитељима или старатељима ученика којима је потребна

додатна подршка

- Укључивање ученика у ваннаставне активности
- Идентификовање ученика којима је потребна финансијска помоћ за исхрану, куповину уџбеника, екскурзију и обезбеђивање помоћи
- Упућивање ученика на коришћење школске библиотеке
- Упућивање ученика у технике учења-учење учења
- Говорне вежбе, вежбе читања, вежбе концентрације, учење нових речи и друге активности на основу процене наставника, а у складу са индивидуалним потребама ученика
- Успостављање сарадња са појединцима и институцијама социјалне и здравствене заштите у подршци ученицима из осетљивих група (Центар за социјални рад, Дом здравља, Црвени Крст...).

ЗАДАЦИ И АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Идентификовање ученика из осетљивих група	Стручни сарадник, одељењске старешине	Септембар – октобар и по потреби током године
Обезбеђивање уџбеника за ученике слабијег материјалног статуса кроз акцију прикупљања уџбеника од старијих ученика, ученика који су користили бесплатне уџбенике...	Одељењски старешина	Септембар
Обезбеђивање бесплатне ужине	Директор школе	Септембар
Помоћ у прилагођавању школи ученика 1.и 5. разреда са неким видом развојних сметњи	Одељењске старешине 1. и 5. разреда, родитељи, стручни сарадник	Септембар/октобар и током године
Помоћ у прилагођавању школи ученика који су дошли из друге школе и ученика који показују потребу за тим	Одељењске старешине, родитељи, стручна служба	Током године
Појачан васпитни рад са ученицима	Педагог	Током године
Анализа постигнућа ученика из осетљивих група и препоруке за ра	Одељењска већа, педагог	На класификационим периодима

КОМПЕНЗАТОРНИ ПРОГРАМ ЗА ПОДРШКУ УЧЕНИЦИМА КОЛИ СПОРИЈЕ НАПРЕДУЈУ У УЧЕЊУ

У интересу ученика , школа ће реализовати компензаторни програм за ученике 5. и 6. разреда који нису савладали технике учења и памћења.

Критеријум за укључивање ученика су три или више недовољних оцена на крају првог класификационог периода, а предуслов је усмена сагласност родитеља да ученик похађа планиране активности.

Критеријум успеха је примена научених техника на школском градиву и након завршетка програма, као и школско постигнуће ученика на крају наставне године

Планирано је 5. радионица , у трајању од 45 минута.

По потреби , приступиће се едукацији ученика на индивидуалном нивоу или у малим групама.

Активност	Време реализације	Носиоци	Начин праћења
Информисање одељењских старешина о планираном програму	Септембар	педагог, одељењске старешине	Записник са састанка
Информисање родитеља о програму	Новембар	Педагог, одељењске старешине	Евиденција у дневнику рада, документација стручног сарадника
Прва радионица Предуслови за учење	Децембар	Педагог	документација стручног сарадника
Друга радионица Технике учења класична	Децембар	Педагог	документација стручног сарадника
Трећа радионица – Технике учења- асоцијативне мапе	Децембар	Педагог	документација стручног сарадника
Четврта радионица Технике учења – Венови дијаграми, процесни дијаграми	Фебруар	Педагог	документација стручног сарадника
Пета радионица - Технике учења рекапитаулација , примена	Фебруар	Педагог	документација стручног сарадника
Информисање одељењских старешина о савладости програма	Март	Педагог , одељењске старешине	документација стручног сарадника
Од другог класификационог периода прикупљање информација о постигнућима ученика на	Полугодиште, трећи и четврти класификациони период	Педагог, одељењске старешине и предметни наставници	документација стручног сарадника и одељењског старешине

редовној/допунској настави			
Евалуација програма и ефекти на школско постигнуће/по потреби пружање индивидуалне подршке	Март- јун 2025.	Педагог, одељењске старешине	документација стручног сарадника

Програм прилагођавања школском животу – адаптација новопридошлих ученика

Циљ:

Пружање подршке новопридошлим ученицима ради њихове адекватне адаптације и успешног укључивања у живот и рад школе.

Задаци:

- Подстицање и развијање демократског духа, осећаја припадности колективу и позитивног става према школи;
- Подстицање и развијање социјалних вештина (комуникацијске вештине,самопоуздање, толерантно понашање, солидарност, развијање другарства...) потребних за успешно укључивање у нову средину;
- Пружање неопходних знања и информација потребних за несметано обављање образовно-васпитног рада и извођење наставног процеса .

Садржај/активности:

- Пружање подршке и помоћи новим ученицима при упознавању са школом
- Упознавање са карактеристикама одељења и потребама ученика којима је потребна додатна подршка

Са ученицима:

- Прикупљање података о новопридошлом ученику од родитеља, размена информација са школом из које долази, процена способности за упис у школу/разред и распоређивање ученика по одељењима;
- Интезивнији рад у оквиру одељењске заједнице како би се ученици што боље упознали;
- Праћење рада и прилагођавања ученика током године;
- Пружање додатне подршке у учењу и школским активностима;

- Континуирана сарадња са родитељима - свакодневна размена информација и мишљења са родитељима; непосредно укључивање родитеља у активности по потреби; заједничко праћење процеса адаптације; пружање подршке родитељима и саветодавни рад.

Програм стручног усавршавања наставника, стручних сарадника и директора

У складу са Правилником о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. гласник РС“, бр. 109/2021) стручно усавршавање је обавезни део професионалног развоја наставника, стручних сарадника и директора као сложеног процеса који подразумева стални развој компетенција наставника, стручног сарадника и директора ради квалитетнијег обављања посла и унапређивања развоја ученика и полазника, односно нивоа њихових постигнућа.

Саставни и обавезни део професионалног развоја запослених на пословима образовања и васпитања је стручно усавршавање које подразумева стицање нових и усавршавање постојећих компетенција неопходних за унапређивање образовно-васпитног рада. Стручно усавршавање је обавезна активност наставника и стручног сарадника утврђена педагошком нормом у оквиру 40- часовне радне недеље. Стручно усавршавање се изводи облицима усавршавања ван установе и облицима усавршавања у установи. Наставник, стручни сарадник и директор школе током школске године треба да у оквиру стручног усавршавања ван установе похађа најмање један програм стручног усавршавања и учествује на најмање једном одобреном стручном скупу. Програм стручног усавршавања који запослени треба да похађа доноси министар просвете или је на листи одобрених програма из Каталога програма стручног усавршавања. Наставник, стручни сарадник и директор треба да има 44 сати стручног усавршавања у установи годишње, односно процентуалан број сати у зависности од времена и обима радног ангажовања у установи. Овај број сати стручног усавршавања у установи адекватан је броју радних недеља наставника и стручних сарадника у школи јер се запосленом у оквиру 40-часовне радне недеље рачуна по један сат за стручно усавршавање недељно.

Стручно усавршавање обавља се у установи и ван установе. У школи је формитан Тим за професионални развој који све послове из ове области прецизира годишњим планом рада. Тим на основу дијагностиковања потреба запослених предлаже приоритетне едукације и семинаре запослених. Извор приоритета базира се на основу извештаја о стручном усавршавању, резултата самовредновања и Развојног плана установе. Један од битних циљева тима јесте промоција целоживотног учења запослених. Подаци о стручном усавршавању ван установе бode сеу посебној евиденцији, а сертификати о похађању семинара и стручних

скупова налазе се у досијеима запослених Семинари и остали облици стручног усавршавања за које су наставници и стручни сарадници планирали, на основу личних потреба, налазе се у Личним плановима стручног усавршавања и саставни су део школског програма, годишњег плана рада Школе, школског развојног плана. Лични планови су урађени у складу са Правилником о вредновању стручног усавршавања у школи и њима су предвиђене следеће активности:

- излагање садржаја са акредитованих обука од стране наставника/стручних сарадника који су их похађали, на нивоу стручних и Наставничког већа и присуство овим излагањима са дискусијом и анализом;
- извођење угледних часова, односно активности са ученицима/полазницима током школске године и присуство овим часовима са дискусијом и анализом;
- реализација пројеката образовно-васпитног карактера у школи и ван школе и организовање трибине, смотре, академије, изложбе радова, приредбе, квиза, хуманитарне или еколошке акције или радионице у школи;
- рад у радним телима, програмима и пројектима (завршни испит – обука за спровођење и само спровођење истог);
- организовање посете ученика различитим манифестацијама у граду/ван града и/или организовање рада Ученичког парламента.

Приоритетна област	Задаци	Носиоци реализације	Начин праћења
Јачање васпитне улоге школе, заштита менталног здравља и превенција насиља, кризних догађаја	Реализација обука за психолошко оснаживање запослених и ученика, очување добробити и превенције сагоревања на раду, рано препознавање социјалних и менталних криза код ученика, технике деескалационог реаговања и јачање кохезије у одељењу кроз превентивне програме.	Наставници, педагог, директор, Тимови	Извештај Тимова задужених за ове области и педагошко-психолошке службе.
Унапређивање компетенција за	Стратегије диференцијације	Директор, педагог, Тим за инклузију, Тим за	Документација ИОП-а, извештај

инклузивно образовање, израда ИОП-а, и рад са децом из осетљивих група.	наставе, методологија израде, праћења и измена ИОП-а 1 и ИОП-а 2,	подршку ученицима, Тим за професионални развој	Тима за инклузију, Тима за подршку ученицима
Јачање компетенција за препознавање и рад са даровитим ученицима	Стратегије диференцијације наставе, методологија израде, праћења ИОП-а 3	Директор, педагог, Тим за инклузију, Тим за подршку ученицима, Тим за професионални развој	Документација ИОП-а, извештај Тима за инклузију, Тима за подршку ученицима
Подизање квалитета наставе, методологије формативног оцењивања и развој међупредметних компетенција.	Уједначавање критеријума вредновања напретка ученика, примена савремених дидактичких метода и континуирано формативно праћење постигнућа	Директор, педагог, наставници, Тим за унапређивање квалитета рада установе	Дневне припреме, записници Стручних већа, евалуационе листе часова.
Професионално усавршавање у установи кроз хоризонтално учење и менторство.	Организација најмање 44 сата интерних обука (већа, активи, дани професионалног развоја, угледни часови) у петогодишњем циклусу и обавезно вођење Стручних портфолиоа.		Непосредни увид директора, лични портфолио наставника
Развој дигиталних компетенција ученика и наставника	Обука за примену алата вештачке интелигенције у реализацији наставе, као и унапређивање техника учења		

ПРОГРАМ УВОЂЕЊА ПРИПРАВНИКА У ПОСАО

Увођење у посао наставника, васпитача и стручног сарадника има за циљ да га оспособи за самостално извођење образовно-васпитног рада и за полагање испита за лиценцу. То је корак ка професионалном развоју након стеченог базичног образовања. Основни задатак овог програма је да приправник стекне неопходна знања, развија вештине, способности и вредносне ставове (компетенције) потребне за остваривање образовно-васпитног рада.

Садржај/активности: За рад са приправником одређује се ментор. Ментор уводи приправника у посао, и то:

- Пружањем помоћи у припремању и извођењу образовно-васпитног рада;
- Присуствовањем образовно-васпитном раду најмање 12 часова у току приправничког стажа;
- Анализирањем образовно-васпитног рада у циљу праћења напредовања приправника;
- Пружањем помоћи у припреми за проверу савладаности програма.

Приправник присуствује настави, односно активностима ментора, а по препоруци ментора и раду других наставника/стручних сарадника, у трајању најмање 12 часова у току приправничког стажа.

У Установи се, у складу са законом, води педагошка документација и документација о увођењу у посао приправника.

Педагошка документација јесте: план рада (годишњи и месечни) и писане припреме за часове/активности наставника/стручног сарадника, и други материјали којима се документује рад ментора и приправника.

Приправник води евиденцију о свом раду, а ментор о раду приправника.

Након навршених годину дана приправничког стажа, ментор подноси извештај директору о оспособљености приправника за самостално извођење образовно-васпитног рада, и пред именованом комисијом у седишту установе у којој је приправник запослен директору о оспособљености приправника за самостално извођење образовно-васпитног рада, и пред именованом комисијом у седишту установе у којој је приправник запослен врши се провера савладаности програма, изводећи одговарајући облик образовно-васпитног рада. Када је оцена да је програм савладан, Установа подноси Министарству захтев за полагање испита за лиценцу. Ближе о начину увођења у посао, садржано је у Правилнику о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника

Програм безбедности и здравља на раду

Школа поседује Акт о процени ризика за сва радном места и у радној околини као и Правилник о безбедности и здрављу на раду.

ПОДРУЧЈЕ РАДА	АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАТОРИ
БЕЗБЕДНОСТ НА РАДУ	Информисање запослених радника са прописаним мерама и нормативима безбедности на раду Континуирано праћење исправности инфраструктуре школе и благовремено отклањање кварова Провера противпожарног система Обука запослених за противпожарну заштиту Оспособљавање запослених из области безбедности на раду Коришћење централизованог видео надзора Усаглашавање аката са Законом Информисање и едукација родитеља/старатеља Едукација ученика Сарадња са другим надлежним институцијама	Директор Секретар Домар Стручњаци из области, домар Стручњаци из области Стручњаци из области Директор Секретар Сви запослени, стручњаци из области Сви запослени
ЗАШТИТА ЗДРАВЉА НА РАДУ	Информисање запослених радника о прописаним мерама у случају епидемије Обука запослених радника о пружању прве помоћи Обука запослених из области здравља на раду Дезинсекција и дератизација простора, два пута годишње Набавка заштитне опреме	Завод за јавно здравље Стручњаци из области Надлежна установа Директор
ОСИГУРАЊЕ	Осигурање запослених Осигурање школске имовине Осигурање ученика Осигурање одговорности из делатности	Изабрана осигуравајућа кућа

ПРОДУЖЕНИ БОРАВАК

Циљеви програма продуженог боравка

Циљеви реализације садржаја у продуженом боравку у складу су с општим циљевима основног образовања:

1. омогућити детету пун живот и открити његове пуне потенцијале као јединствене особе;
2. омогућити детету његов развој као социјалног бића кроз живот и сарадњу с осталима како би допринео друштву;
3. припремити дете за даље образовање и целоживотно учење (учити како учити).

Специфични циљеви:

- потпун и хармоничан развој детета,
- важност истицања индивидуалних различитости
- корелација учења и слободног времена,
- оспособљавање ученика за самостално учење,
- подстицање мотивације за учењем
- потенцирати важност учења утемељеног на опажању процеса из окружења (очигледна метода),
- рад на начинима изражавања емоција (друштвено прихватљиви модели),
- развијање духовне димензије живота,
- поштовање различитости и важност толеранције,
- партнерство у образовању,
- улога технологије у образовању,
- брига о деци с посебним потребама,
- темељна улога образовања у раном детињству,

Задаци програма продуженог боравка

Међу задацима продуженог боравка истичу се:

- развијање радних навика код ученика, контрола и помоћ у изradi домаћих задатака
- проширивање и продубљивање знања
- развој социјализације код деце
- осамостаљивање ученика у раду,
- развијање радних навика и одговорног односа према обавезама, себи и другима,
- неговање и развијање образовних, естетских и стваралачких способности ученика,
- развијање хигијенских навика,
- васпитање здраве социјално прилагођене и емоционално стабилне особе,
- подстицање дружења, тимског рада, толеранције и сарадње међу ученицима
- подизање нивоа заштите и бриге о ученицима млађих разреда,
- унапређивање и развијање социјално-емоционалног развоја деце,
- подизање нивоа комуникације и заинтересованости ученика за процес учења,
- развијање креативности и естетског укуса кроз цртање, сликање, слушање музике, певање,
- подизање нивоа васпитне улоге школе кроз активности у продуженом боравку,
- већи степен учешћа ученика у ваннаставним активностима,
- развијање хуманијег односа ученика према непосредном окружењу,
- писменост (језичка и математичка),
- развој осећаја за лични идентитет.

Организација рада продуженог боравка у нашој школи

У нашој школи продужени боравак је организован тако да ради у периоду од 11:35-16:00 часова. Група је хетерогена, први и други разред заједно.

Рад се одвија према предвиђеном плану и програму који обухвата васпитање и социјализацију ученика, едукативну подршку (помоћ у савладавању и проширивању градива), стицање радних и хигијенских навика, реализовање активности ученика током слободног времена.

Учитељи у боравку организују креативне радионице и различите тематске вежбе, које су у складу са разним празницима, градивом које се учи, годишњим добрима и слично. У продуженом боравку ученици имају организован ручак.

Обавезе учитеља:

Учитељ у продуженом боравку је обавезан да води педагошку документацију у Дневнику образовно-васпитног рада у продуженом боравку, који пружа увид у организацију и реализацију процеса образовно – васпитног рада продуженог боравка, и омогућава континуирано праћење развоја и успеха ученика током школске године.

На основу плана рада наставника, у складу са школским календаром, учитељ уписује садржаје рада за самостални рад ученика, слободно време и слободне активности за сваки наставни дан. За сваког ученика води се евиденција о доласку у продужени боравак.

У дневник рада продуженог боравка, између осталог, уписује се мишљење о раду и напредовању ученика на крају сваког класификационог периода (првотромесечје, прво полугодиште, друго тромесечје, друго полугодиште) у току школске године. Учитељ уноси податке о самосталности при изради задатака, мотивисаности за рад, концентрацији ученика, времену које је ученику потребно за извршавање задатака. Уписује се и мишљење о раду ученика у слободним активностима, о прихватању активности, степену активног односа према раду, марљивости и уредности, степену социјализације ученика, прихватању својих потреба и потреба других ученика.

Оквирни распоред дневних активности

11:35- Долазак ученика

11:35-12:30-Израда домаћих задатака и учење

12:30-13:00-Ужина

13:00-14:00- Слободне активности

14:00-15:00-Израда домаћих задатака и учење

15:00-15:30-Слободно време

15:30-16:00-Поспремање боравка и одлазак кући

План и програм активности

***Самосталан рад ученика**

Самосталним радом ученици у продуженом боравку организовано и плански, уз стручну педагошку помоћ и сарадњу са учитељом, утврђују, продубљују, примењују и усвајају нова знања, умења и навике. Он се организује из српског језика и математике, а повремено у току године и из других предмета. Задаци урађени на овим часовим се анализирају, исправљају и вреднују, али се не оцењују.

Израда домаћих задатака је свакодневни задатак ученика, а учитељ врши индивидуални корективни рад и предлаже мере за унапређивање те врсте рада.

***Слободне активности-радионице**

Слободне активности подразумевају: креативне радионице, културно-уметничке активности, музичке, ликовне, драмско-рецитаторске, едукативне игре и друго.

Имају првенствено рекреативно-забавни и стваралачки карактер. Организују се на принципу потпуне слободе избора, добровољности, самоорганизованости ученика у оквиру различитих група, како би омогућиле да у њима ученици стварају, откривају, представљају, увежбавају, одмеравају, изражавају речима, звуцима, покретима, бојама и другим разноврсним облицима и средствима.

***Слободно време-активан одмор**

Слободно време подразумева организовање спортских активности и игара на отвореном или у учионици и спортској сали, гледање дечјих филмова, дружење и игру, друштвене игре, језичке игре, игре по слободном избору ученика, шетње, посете...

Програм школског маркетинга

Презентовање школе и њених ученика обавља путем:

Сајта школе <https://bradicevicpb.edu.rs/>

facebook ,instagram странице

Летописа школе

Посебних маркетинг активностима (презентације, радионице, отворена врата, пројекти...) □ Изложби, представа, приредби

На огласним таблама у холловима школе и зборници

Сарадња са локалним ТВ и радио станицама.

Школа има летопис у коме се евидентирају све значајније активност и делатност школе током школске године. Летопис се поставља на интернет страну до 1. октобра. Школа сваке школске године организује промоцију најуспешнијих ученике генерације осмака, уз доделу пригодних награда и пријем ученика носиоца Вукове дипломе и њихових родитеља.

ПРАЋЕЊЕ ОСТАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Евалуација и самоевалуација су саставни део образовно-васпитног процеса у Установи и саставни део сваког учења. Оне су битне, јер воде освешћивању знања, осветљавају пут развоја и трасирају наредне кораке у њему. Такође доприносе константном унапређивању квалитета образовно-васпитног процеса. У нашој Школи се евалуација остваривања Школског програма врши на нивоу целе Установе кроз Годишњи извештај о образовно-васпитном раду Установе, Годишњи извештај о реализацији Развојног плана Установе, Годишњи извештај о самовредовању Установе, Годишње извештаје о реализацији свих програма који се одвијају у нашој Школи. На нивоу Установе евалуација остварености Школског програма се реализује применом инструмената за самовредновање и вредновање рада у одговарајућим приоритетним областима. Користе се Записници са Стручних актива, Педагошког колегијума и Наставничког већа. Најдетаљније сумирани резултати евалуације су систематизовани у Годишњем извештају Установе о реализацији образовно-васпитног рада и Годишњем извештају о самовредновању рада Установе.

Од инструмената се користе упитници, чек-листе или анкете. На нивоу Установе постоје и стручна и научна истраживања сопствене праксе, која осликавају стање и актуелности у развоју образовне и васпитне праксе. Редовна евалуација остварености школског програма се реализује сваке године у септембру.

Праћење остваривања Школског програма:

- Смернице за израду Школског програма, као и праћење реализације истог – Педагошког колегијум.
- Анализу реализације Наставног плана и програма редовне, додатне, допунске наставе и слободних активности – на седницама Одељењских већа и Наставничког већа.
- Анализу успеха ученика – седнице Одељењских већа и Наставничког већа.
- Анализу владања ученика, похвале, награде, казне - седнице Одељењских већа и Наставничког већа.
- Анализу реализације појединих наставних предмета - седнице Стручних већа.
- Праћење реализације свих облика образовно-васпитног рада.
- Праћење рада стручних комисија за: инклузију, заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, школско развојно планирање и самоевалуацију.
- Презентацију реализације Школског програма на састанцима Савета родитеља и Школског одбора.

Циљеви којима се тежи су:

- коришћење различитих метода, облика и места за извођење наставе;
- коришћење различитих техника учења и оцењивања у наставном процесу које ће обезбедити квалитетнију наставу, а самим тим и боље резултате ученика;
- оснаживање компетенција свих запослених у циљу укључивања у савремени систем образовања;
- посвећивање пажње надареним и талентованим ученицима;
- уређивање и опремање школског простора ради унапређења наставног процеса и безбедоносне ситуације;
- обезбеђивање сигурног окружења за ученике и запослене спровођењем превентивних активности;
- унапређивање организације рада школе и подизање нивоа одговорности свих запослених у реализацији обавеза и задужења;
- изграђивање квалитетнијег односа школе и локалне самоуправе како би се остварили већи ефекти у образовно-васпитном процесу;
- подизање угледа школе у друштвеном окружењу кроз промоцију наставних и ваннаставних активности.

Стручни актив за развој школског програма разматра Школски развојни план, Годишњи план рада школе, Извештај о процесу самовредновања и остале извештаје у школи, издваја специфичности школе и њеног окружења, издваја и формулише потребе и могућности и издваја и формулише опште и специфичне циљеве.

Председник Школског одбора

Директор школе
